

Underdånigt betänkande och förslag

angående

Lönereglering m. m.

för

Landtmäteristyrelsen,

afgifvet den 13 Juli 1877

af

i nåder förordnade Komiterade.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1877.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

I enlighet med Eders Kongl. Maj:ts genom embetsskrifvelse från Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet Löneregleringskomitén meddelade nådiga befallning, har Komitén senast till behandling förehaft frågan om reglering af **Landtmäteristyrelsen** och får nu angående detta embetsverk i underdånighet afgifva följande betänkande och förslag.

Historik.

Sedan under Konung Carl IX:s regeringstid en uppmätning af riket ansetts erforderlig och fördenskull förordnats, att i hvarje landsort skulle anställas en landtmätare, hvilken borde affatta såväl geografice hela landskapet som ock geometrice hemmanens åker och äng, samt derefter föreskrifvits, att de sålunda upprättade kartorna skulle insändas till dåvarande Räkningekammaren, sedermera Kammarkollegium, inrättades år 1642 under detta embetsverk ett särskildt kontor med sin inspektor för emottagande och inregistrerande af de insända kartorna. Detta kontor flyttades år 1683 från Kammarkollegium, ehuru fortfarande lydande derunder, och erhöll då benämningen landtmäterikontoret med en inspektor och under en särskild chef.

Efter det klagomål upprepade gånger försports öfver rådande oreda i mått, mål och vigt inom riket, vidtogos tid efter annan åtgärder för de anmärkta olägenheternas afhjelpande, i det att såväl riksguardien den 28 Maj 1658, som ock särskilde inspektorer öfver mått, mål och vigt derefter förordnades att under hans öfverinseende sjelfve och med antagna biträden under resor i riket justera vigter, betsman och dylikt. Detta oaktadt och ehuru åt den bekante Georg Stjernhjelm den 27 April 1667 blifvit anförtrodd »en generaldirektion och inspektion» öfver mått, mål och vigt, fortforo efter hans år 1672 timade död klagomålen, enär de för ändamålet förordnade tjenstemännens antal var allt för ringa för att allmänhetens anspråk på ordentlig justering skulle kunna af dem tillfredsställas. Den 21 Januari 1735 aflät med anledning deraf Kongl. Maj:t till Kammarkollegium, under hvars öfverinseende justeringsverket stod, ett till sin början så lydande nådigt bref: »Oss hafva Rikets Ständer, medelst skrifvelse den 13 sistlidne December, i underdånighet tillkännagifvit, det de godt funnit, att, till landtmätarnes villkors förbättrande, dem måtte anförtros mått- och vigtjusteringen efter den deröfver utgångna förordningen, så att de i det länet, der de äro ordinarie eller extra ordinarie landtmätare, måge höst- och vintermånaderna, när inga syneför rättningar hållas, betjena invånarne med berörda justering, då såväl respenningarna, som härtill blifvit de före detta förordnade Inspektorerne Billberg och Holm för denna förrättning bestådda, blifva besparade, som ock invånarne bättre betjenade och förhulpne till att skyndsamt bekomma justerade mått och vigter.» Detta bref delgafs chefen för landtmäterikontoret, hvilken derigenom ansågs hafva fått närmaste tillsynen öfver justeringsverket, hvilket ock uttryckligen bestämdes i 12 § af Kongl. förordningen angående mått, mål och vigt den 27 Maj 1737.

Sålunda blef justeringsväsendet förenadt med generallandtmäterikontoret, hvars tjänstemannapersonal, sedan tid efter annan nya tjänstebefattningar inrättats, kom att utgöras af en öfverdirektör och chef, en öfverinspektor, »som tillkom att hafva inseende öfver arbetets fortgång inom kontoret, enkannerligen vid revisionen öfver landtmätarnes inkomna kartor», en premieringeniör, »hvilken, jemte andra inom kontoret förefallande göromål, tillhörde att utarbета och förbättra rikets geografiska karteverk», en landtmäterisekreterare, »som skulle gå öfverdirektören med expeditionerna till handa», en landtmäterifiskal, en inspektor öfver mått, mål och vikt, en registrator och sex ingenjörer, tillsammans 13 embets- och tjänstemän.

Häruti skedde ingen ändring förrän genom nådiga instruktionen den 4 Maj 1827, då generallandtmäterikontoret skiljdes från Kammarkollegium och organiserades såsom sjelfständigt embetsverk under Kongl Maj:ts omedelbara styrelse, samt befattningarne såsom öfverinspektor, premieringeniör och inspektor öfver mått, mål och vikt sammanslogos till en tjänst, hvars innehafvare erhöll benämningen öfveringeniör. *Instruktionen af år 1827.*

Enligt denna instruktion ålåg generallandtmäterikontoret, som bestod af en öfverdirektör för landtmäteriet, en landtmäterisekreterare, en öfveringeniör, en landtmäterifiskal, en aktuarie samt nödigt antal ingenjörer, »inseende öfver skiftesverket i riket med hvad dermed sammanhang eger, så ock öfver justeringen af mått, mål och vikt; ärender rörande rikets statistiska indelning, äfvensom jordens ekonomiska uppmätning i afseende på skattläggningar, förmedlingar, byten med mera dylikt; samt tillsyn öfver rikets geografiska chartæ-verk och dess fullkomnande.» Landtmäterisekreteraren skulle hufvudsakligen biträda öfverdirektören med uppsättande af expeditioner, dem i god ordning hålla och öfver dem upprätta register, äfvensom uppsätta nödiga protokoll och kontrasignera alla utgående expeditioner samt i de mål, hvilka på öfverdirektörens afgörande berodde eller till hans utlåtande blifvit remitterade, yttra sina tankar och, om de med öfverdirektörens voro stridiga, till det protokoll, som deröfver borde upprättas, sig reservera, vid äfventyr att eljest vara jemte öfverdirektören ansvarig för besluten. Öfveringeniören skulle hufvudsakligen tillhöra att genom geometriska kartors transporterung och sammanställning söka fullkomna rikets geografiska karteverk och för sådant ändamål hvarje år, efter hvad medhinnas kunde, sammandraga läne- eller socknekartor efter föreskrifven plan; att tillse, att alla kontorets kartor och handlingar höllos i god ordning samt riktigt registrerades och antecknades, äfvensom att de utlånade i stadgad ordning blefve återfordrade;

att emellan ingenjörerna vid kontoret fördela dem åliggande »publique göromål» samt emellan vederbörande tjänstemän derstädes den der förefallande privata karterenovation, och hålla hand öfver, att dessa arbeten skyndsamt och behörigen verkställes; att hålla särskild anteckningsbok öfver alla vid kontoret förrättade göromål; att föra räkning öfver böter och viten, som till kontoret inflöto; samt att förrätta den vid kontoret förefallande justering af landtmäteriinstrument samt af mått, mål och vikt, såvida ej öfverdirektören funne skäl att samma befattning åt någon annan tjänsteman vid kontoret uppdraga.

Genom Kongl. brefvet den 8 Maj 1855 förordnades emellertid, att öfveringenjören i generallandtmäterikontoret skulle, i stället för landtmäterisekreteraren, från den 1 derpåföljande Juni tills vidare föredraga och expediera de ärenden, som angingo det geografiska karteverket, revision af skattdäggningar, förmedlingar och afvittringar, öfverinseende å samt justering af mått och vikt, äfvensom justerares tillsättning, tjänstgöring och entledigande, med skyldighet för öfveringenjören att i fråga om dessa ärenden iakttaga samma föreskrifter, som beträffande landtmäterisekreterarens tjänsteåligganden voro meddelade; hvarjemte dels genom 6 § i instruktionen för justerare af bränvinsprofninginstrument den 17 Maj 1861 ålagts öfveringenjören att justera de normalinstrument af nämnda slag, med hvilka justerare i orterna skola vara försedde, dels ock genom 3 § i Kongl. förordningen den 29 November 1861 angående begagnande vid spanmålshandel af särskild spanmålsvåg stadgats, att sådan våg »skall justeras af öfveringenjören i generallandtmäterikontoret eller ock af justerare i länen, åt hvilka öfverdirektören vid landtmäteriet, på derom gjord ansökan, sådant uppdragit.»

*Instruktionen
af år 1864.*

Den 6 Augusti 1864 utfärdades ny, ännu gällande landtmäteriinstruktion, genom hvilken Landtmäteristyrelsen inrättades. Enligt denna instruktions första artikel, som handlar om sjelfva styrelsen och de vid rikets generallandtmäterikontor anstälde embets- och tjänstemän, åligger styrelsen, hvars verksamhet utöfvas i nämnda kontor, att handhafva tillsynen öfver landtmäteriet samt skiftes- och afvittringsverken, äfvensom öfverinseendet å mått och vikt samt hvad dermed eger sammanhang.

Embetsverkets personal utgöres af en chef under benämning af generaldirektör för landtmäteriet, en landtmäterisekreterare, en öfveringenjör, en landtmäterifiskal och en aktuarie, tillika registrator, samt ordinarie ingenjörer och amanuenser till det i kontorets stat bestämda antal. Den då gällande aflöningsstaten af den 13 November 1863 upptog tre ingenjörer

i högre och två i lägre lönegrad samt en amanuens hos landtmäterifiskalen; och uppgick således vid denna tid kontorets personal till ett antal af 11 embets- och tjenstemän. Någon annan förändring i denna personal har sedan dess ej inträdt, än att enligt Kongl. brefvet den 13 Juli 1866 en ingenjörsbefattning af lägre och enligt Kongl. brefvet den 31 December 1868 en ingenjörsbefattning af högre lönegrad indragits, hvaremot år 1867 en amanuens hos styrelsen blifvit anställd. Personalen utgöres sålunda för närvarande af 10 embets- och tjenstemän, nämligen generaldirektören, landtmäterisekreteraren, öfveringenjören, landtmäterifiskalen, aktuarien, som tillika är registrator, två ingenjörer i högre och en ingenjör i lägre grad samt två amanuenser, med tjenstgöring den ene hos styrelsen och den andre hos landtmäterifiskalen.

Landtmäterisekreteraren, öfveringenjören och landtmäterifiskalen utnämnas af Kongl. Maj:t efter underdånigt förslag af Landtmäteristyrelsen, som tillsätter öfrige tjenstemän samt vaktbetjente vid kontoret. Till erhållande af de tre förstnämnda befattningarne må ingen föreslås, som ej under längre tid med utmärkt flit och skicklighet tjenstgjort vid general-landtmäterikontoret eller ock är kompetent att söka förste landtmätare-tjenst. Till aktuarie eller ordinarie ingenjör får ingen förordnas, som icke är kompetent att blifva vice kommissionslandtmätare eller i minst fem år varit amanuens och undergått landtmäterieexamen. För kompetens till amanuensbefattning erfordras att hafva aflagt antingen nyssnämnda examen eller ock embetsexamen vid universitet.

Generaldirektören, hvilken, enligt 35 § Regeringsformen, sådan denna lyder efter de senast vid 1876 års Riksdag vidtagna förändringar, innehar förtroendeembete, är allena beslutande uti alla i Landtmäteristyrelsen förekommande ärenden, sedan han öfver dem inhemtat vederbörande föredragandes mening. Landtmäterisekreteraren och öfveringenjören äro föredragande inom styrelsen, i hvilken egenskap dem åligger att vid föredragningen yttra sin mening om det beslut eller den åtgärd, som bör vidtagas, samt skälen dertill framställa, äfvensom att, derest generaldirektören fattar ett mot föredragandens mening stridande beslut, sig till protokollet reservera vid äfventyr att eljest vara med generaldirektören för beslutet ansvarig.

Vid generaldirektörens frånvaro, förhinder af jäf eller annat laga förfall eller afgang från embetet, tillkommer det landtmäterisekreteraren och öfveringenjören att, derest annorlunda ej varder af Kongl. Maj:t i nåder förordnad, gemensamt förvalta landtmäteriets styrelse, med samfäld

ansvarighet för de åtgärder och beslut, om hvilka de äro ense; dock må de — när generaldirektören företager resor i embetsärenden eller begagnar den honom tillkommande rätt att, då sådant utan hinder för göromålsens behöriga gång kan ske, utan särskildt nådigt tillstånd två gånger om året åtnjuta fjorton dagars tjänstledighet, eller han af tillfällig sjukdom för kortare tid, högst sex veckor, hindras från sitt embetes utöfning — ej till Kongl. Maj:t afgifva förslag till tjensters återbesättande, eller anmälanden om tjänstebyten, eller yttranden rörande stiftande af nya eller ändring i gällande lagar och författningar, och icke heller tjenstemän och betjente till- eller afsätta, eller utfärda nya eller ändra gällande reglementariska föreskrifter, formulär eller modeller; skolande, i händelse skiljaktiga meningar vid handläggning af något ärende uppstå mellan landtmäterisekreteraren och öfveringenjören, föredragandens mening blifva gällande och till expedition befördrad, samt föredraganden för densamma vara ensam ansvarig, såvida den andre låtit sin särskilda mening i protokollet anteckna.

Semester åtnjutes af verkets chef, såsom förut är nämndt, samt af tjenstemännen vid kontoret under högst en månad årligen, enligt den indelning, som af generaldirektören med afseende å göromålsens behöriga handhafvande bestämmes, och med iakttagande att landtmäterisekreteraren och öfveringenjören icke samtidigt få åtnjuta sådan ledighet.

Beträffande personalens tjensteåligganden och göromålsens inom kontoret fördelning mellan tjenstemännen gälla för närvarande följande stadganden.

Generaldirektören, som är i första rummet Eders Kongl. Maj:t ansvarig för uppfyllandet af Landtmäteristyrelsens åligganden, tillhör *att* ansvara för vården af alla generallandtmäterikontorets tillhörigheter; *att*, med iakttagande af de allmänna grunder, som rörande landtmäterieexamen med hvad dertill hörer äro uti instruktionen bestämda, meddela de närmare föreskrifter, som i afseende på kunskapsmått och examensbetyg m. m. må finnas erforderlige; *att* antaga landtmäterielever, konstituera landtmäteriauscultanter, justerare samt storskiftes- och afvittringslandtmätare, tillförordna tjenstemedhjelpare, tillsätta vice kommissionslandtmätare, upprätta förslag till kommissions-, förste och andre landtmätarebefattningar, meddela stationsbref åt kommissionslandtmätare samt förordna vikarie för landtmätare och justerare; *att*, för vinnande af fullständighet, redighet och likhet vid upprättandet af kartor, beskrifningar, arfvodesräkningar, dagböcker, arbetsförteckningar, förste landtmätarnes länsberättelser m. m.,

utfärda erforderliga modeller och formulär; *att* meddela landtmätare, äfvensom justerare och tjenstemän vid generallandtmäterikontoret de föreskrifter, som för en riktig och verksam utöfning af dem åliggande göromål kunna vara behöflige, samt, derest för uppfyllandet af gifna föreskrifter eller behörigt iakttagande af faststälde modeller och formulär så nödigt finnes, förelägga viten af högst 50 riksdaler; *att*, då vederbörande derom ej kunna öfverenskomma, bestämma det arfvode, som landtmätares vikarier och medhjelpare böra åtnjuta; *att* — när jordegare hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande begär förordnande för landtmätare från annat län att handlägga landtmäteriförrättning eller verkställa undersökningar om väganläggningar, vattenaftappningar, jernvägsbyggnader eller till dessa ämnen hörande expropriationsfrågor, eller att handlägga andra dylika förrättningar, som menighet angå — pröfva huruvida det begärda förordnandet må meddelas, samt att, då landtmäteriförrättning af omförmälda slag begäres, som angår två eller flera län, till sådan förrättning utse landtmätare, efter det Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande blifvit hörde; *att* meddela beslut i sådana frågor om äldre kartors begagnande vid skiften eller andra landtmäteriförrättningar, som varda till Landtmäteristyrelsens pröfning öfverlemnade; *att*, på begäran af offentlig myndighet, meddela utlåtande i frågor rörande landtmäteriet samt mått och vikt med hvad dertill hörer; *att* före den 15 Juni hvarje år till Justitiekanslersemetet aflemna arbetsförteckning och till Eders Kongl. Maj:t insända underdånig årsberättelse om landtmäteriet i riket; äfvensom *att*, då Eders Kongl. Maj:t efter generaldirektörens underdåniga anmälan eller eljest så nödigt finner, företaga resor i riket och dervid efterse, huruvida landtmäterikontorens i länen kartor och handlingar m. m. finnas i god ordning samt huru landtmätare och justerare sina åligganden fullgöra, med skyldighet för generaldirektören att om hvarje företagen embetsresa till Eders Kongl. Maj:t afgifva underdånig berättelse.

Öfveringenjören åligger: *att* föredraga alla de mål och ärenden, som angå generallandtmäterikontorets arkiv, skattläggningar, byten, förmedlingar och afvittringsförrättningar, öfverinseendet å samt justering af mått, vigter, vägnings- och bränvinspöfningsinstrument samt aktuariens och ingenjörernas vid generallandtmäterikontoret äfvensom justerares tillsättning, tjenstgöring och entledigande; *att* föra matrikel samt för hvarje år särskild befordrings- och afgangsförteckning öfver generallandtmäterikontorets embets- och tjenstemän samt justerarne; *att* förrätta den vid generallandtmäterikontoret förefallande justering af landtmäteri-, vägnings- och brän-

vinsprofningsinstrument samt af mått och vigter; *att* föra räkning öfver de böter och viten, som till kontoret inflyta, och huru dessa medel användas; *att* tillse, det arkivets alla kartor och handlingar hållas i god ordning samt riktigt registreras och antecknas, äfvensom att de utlånade behörigen återfordras; *att* anordna de ingenjörerne åliggande publika göromål, mellan desse tjänstemän och aktuarien fördela den vid kontoret förefallande privata karterenovation och hålla hand öfver, att deras arbeten varda skyndsamt och behörigen verkställda; samt *att* öfver de af aktuarien och ingenjörerne förrättade göromål föra anteckningsbok, så uppställd, att deraf tydiligen må synas, hvad en hvar af dem under året uträttat.

Öfveringenjörens göromål hafva emellertid efter den sista instruktionens utfärdande genom särskilda nya författningar närmare bestämts och i vissa afseenden tillökats. Så föreskrifves i 16 § 1 mom. i nådiga stadgan om mått och vikt den 10 November 1865, att honom åligger justera *såväl* de likare, hvilka till ersättande af dem, som skola finnas i hvarje landtmäterikontor i länen, kunna erfordras, derest desse skulle skadas eller förkomma, *som* korn- och postvigter, mätskalor, mätkedjor och røjstockar samt justerares och krönares likaremått, likarevigter och modeller, äfvensom att besörja om tillhandahållande af alla dessa mått, vigter och modeller, då de af vederbörande justerare requireras.

Kongl. kungörelsen den 23 Juli 1869 angående det franska mått- och vigtsystemets begagnande för medicinskt bruk stadgar i § 7: »Justering och omjustering af medicinal-längdmått och vigter verkställas af öfveringenjören i generallandtmäterikontoret samt, med undantag af centigram- och milligramvigterna, äfven af justerare i länen, såvida Landtmäteristyrelsen, på gjord ansökan, dertill lemnar bifall.»

Enligt § 1 i Kongl. kungörelsen den 16 Oktober 1874 angående normal- och passervigter för guldmynt skall öfveringenjören låta förfärdiga samt justera och emot bestämdt pris allmänheten tillhandahålla sådana vigtlod, som omförmälas i den mellan Sverige och Danmark den 27 Maj 1873 afhandlade och slutna myntkonvention, att begagnas vid vägning af guldmynt; och lyder § 4 i samma kungörelse sålunda: »Justering och omjustering af vigtlod verkställas af öfveringenjören i generallandtmäterikontoret samt äfven af justerare i länen, såvida Landtmäteristyrelsen, på gjord ansökan, dertill lemnar bifall.»

Slutligen skola, enligt nådiga skrifvelsen den 9 September 1873 och nådiga brefvet den 5 Maj 1875, de gramvigter, Generalpoststyrelsen tillåtits att för postverkets räkning använda, justeras af öfveringenjören och

omjusteras af honom eller justerare i länen, som dertill erhållit Landtmäteristyrelsens bemyndigande.

Landtmäterisekreteraren åligger: att föredraga alla de mål och ärenden, som på Landtmäteristyrelsens afgörande bero och icke, efter hvad redan är sagdt, tillhöra öfveringenjörens handläggning; att föra saköreslängd öfver de vid generallandtmäterikontoret ådömde böter och viten; att öfver alla till landtmäterisekreterare-expeditionen hörande handlingar m. m. upprätta inventarium samt handlingarne väl vårda och i god ordning hålla; äfvensom att föra matrikel samt för hvarje år särskild befordrings- och afgångsförteckning öfver landtmätare i länen, landtmäteriauskultanter och landtmäterielever.

Landtmäterisekreteraren och öfveringenjören åligger derjemte — hvardera beträffande de mål, som af honom föredragas — att uppsätta och expediera desamma och att vid deras föredragning föra protokoll, äfvensom att upprätta register öfver ineliggande koncepter till expeditioner och protokoll; skolande, då någon af dem åtnjuter semester, den andre under tiden upprätthålla den lediges tjänstebefattning.

Landtmäterifiskalen tillkommer: att handhafva den närmare och speciela eftersynen, huru de till landtmäteri- och justerarestaterna i länen hörande tjänstemän uppfylla dem i tjänsten åliggande skyldigheter och att å de tjänstefel eller försummelser, som af dem eller af aktuarien, ingenjörerna eller amanuenserne vid generallandtmäterikontoret begås, anställa åtal, dock, hvad kontorets tjänstemän angår, endast efter meddelad föreskrift af Landtmäteristyrelsen; att tillse, det landtmätarne och landtmäteriauskultanterne inom föreskrifven tid aflemna dagböcker, arbetsförteckningar med erforderliga bevis, årsberättelser, rapporter samt koncepter, reversal och renovationer jemte tillhörande arfvodesräkningar; att, för upptäckande af de fel och försummelser, som i en eller annan måtto och särdeles genom obehöriga uppskof i landtmäteriförrättningar kunna vara begångna, granska dels de till generallandtmäterikontoret inkommande dagböcker, arbetsförteckningar, årsberättelser och rapporter, äfvensom de årligen inkommande förteckningar öfver förordnanden till landtmäteriförrättningars verkställande, som af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utfärdas, dels de reversal, som skola åtfölja de från landtmätarne till Landtmäteristyrelsen inkommande renovationer af kartor och beskrifningar öfver verkstälde landtmäteriförrättningar, dels ock de bevis af ojäfvige män, hvilka — då landtmäteriförrättnings vidlyftighet eller andra omständigheter hindra dess slutliga redovisning inom stadgad tid — landtmätare skola till general-

landtmäterikontoret insända för att styrka hvad vid renovationsarbetet blifvit åtgjordt; *att*, när åtal vid domstol skall anställas, hos Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande göra skyndsam anmälan om förordnande af kronoåklagare att åtalet vid laga domstol anhängiggöra och utföra, äfvensom följa hvarje åtal med oafbruten uppmärksamhet, intill dess detsamma blifvit bragt till slut; *att* öfver alla landtmätare, landtmäteriauskultanter och justerare upprätta tjenstebok, utvisande året, då de blifvit tillsatte, hvad arbete hvarje landtmätare och auskultant under sin tjenstetid årligen förrättat, samt om landtmätare, landtmäteriauskultant eller justerare blifvit för tjenstefel dömd; *att* hålla ordentligt diarium öfver alla till landtmäterifiskalskontoret inkommande mål och ärenden samt derifrån utgående expeditioner; *att* från vederbörande landtmätare omedelbart infordra upplysningar, kartor och handlingar, som kunna vara erforderlige för granskning af arfvodesräkningar eller handläggning af annat mål, som landtmäterifiskalen eger anhängiggöra eller upptaga; *att* öfver alla expeditioner, som från landtmäterifiskalen utgå, föra redig konceptbok och register deröfver upprätta; *att* uppgöra inventarium öfver alla landtmäterifiskalskontoret tillhörande handlingar m. m. och desamma väl vårda samt i god ordning hålla; *att* tillse och vara ansvarig för att de böter och viten, som generallandtmäterikontoret tillkomma, varda ordentligen indrifne, äfvensom, då landtmätare aflidit eller blifvit från tjensten skiljd, kontorets fordringar i afseende på befintliga renovations- och kompletteringsbristers ersättande i laga ordning bevaka samt om verkställighet af slutlig dom besörja; i hvilka fall landtmäterifiskalen eger att, när kontorets rätt och talan ej kan af honom vid embetsverk och domstolar utom Stockholm bevakas och utföras, för biträde dervid begära Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvandes åtgärd; *samt att* för sin tjenstebefattning göra Justitiekanslersemetet redo och dess befallningar åtlyda.

Aktuarien åligger: *att* föra diarium öfver alla till generallandtmäterikontoret inkommande mål och ärenden, desamma senast nästpåföljande söcknedag till vederbörande föredragande aflemna och, efter ärendenas handläggning, i diarium anteckna hvad vid dem blifvit åtgjordt; *att* emottaga alla de renoverade kartor och beskrifningar, som från vederbörande i länen till kontoret insändas eller från Kammarkollegium dit öfverlemnas, provisoriskt inregistrera dessa renovationer samt, när de blifvit reviderade och godkände, dem qvittera, i jordeboksregistren införa och i särskilda böcker låta inbinda samt dessa med register förse; *att* noga tillse, det alla under hans vård varande kartor och handlingar bibehållas oskingrade

och i den goda ordning, att de vid påfordran må kunna framlemnas; *att* i en lånebok anteckna de kartor och handlingar, som efter behörig requisition utlemnas till offentlig myndighet, emottaga och förvara de qvittenser, som derför, med utsättande af målet för hvars handläggning requisitionen skett, böra gifvas, samt vid hvarje års början upprätta och till öfveringenjören aflemna förteckning öfver de kartor och handlingar, som icke blifvit återstälde; *att* meddela sökande alla de upplysningar, som utur arkivets kartor och handlingar äskas; *att*, när kopior eller utdrag af berörda kartor och handlingar begäras eller andra bevis utur karteverket åstundas, föranstalta att de sökande emot lösen skyndsamt varda dermed försedde; *att* meddela diariibevis, då sådant begäres; äfvensom *att* besörja den försäljning af kartearbeten, som i generallandtmäterikontoret ifrågakommer och för derigenom inflytande medel redovisa, uppbära de allmänna medel, som till Landtmäteristyrelsens disposition anordnas, på behöriga tider upprätta qvartalsrequisitioner öfver kontorets löneanslag och dessa requisitioner, af Landtmäteristyrelsen undertecknade, till Statskontoret ingifva samt aflöningen uttaga och till vederbörande utdela, anskaffa och förvara skrifmaterialier för generallandtmäterikontorets behof och deraf emot qvitto tillhandahålla en hvar af kontorets tjenstemän hvad för hans befattning åtgår, samt besörja kontorets öfriga ekonomiska angelägenheter och föra expensmedelsräkning; hvarjemte aktuarien genom Kongl. brefvet den 31 December 1868 ålagts att med ingenjörerne deltaga i de arkivundersökningar, som af Kammarkollegium eller andra embetsverk och myndigheter begäras.

Ingenjörerne åligger, enligt öfveringenjörens anordning och under hans uppsigt, men med egen ansvarighet för riktigheten till siffran af förekommande uträkningar och af alla från generallandtmäterikontorets kartor och handlingar hemtade uppgifter eller gjorda kopior: *att* revidera de från Kammarkollegium remitterade skattläggningar, byten, förmedlingar och afvittringar samt dervid jemföra de i sådant ändamål upprättade kartor, hvilka i afseende på uträkningen böra noga granskas; *att* förrätta — efter år 1868 i tur med aktuarien — de arkivundersökningar, som af nyssnämnda kollegium eller andra embetsverk och myndigheter begäras, samt verkställa erforderliga uträkningar af kartor i de skiftesfrågor, som till Landtmäteristyrelsens utlåtande varda remitterade; *att* verkställa den publika renovation af kartor med tillhörande handlingar, som vid kontoret kan förefalla, äfvensom med aktuarien deltaga i renovation åt enskilde; *att* efterse, det de renoverade kartor och beskrifningar, som landtmätarne

i länen till kontoret ingifva, äro i fullständigt skick och i öfverensstämmelse med utfärdade formulär upprättade, och, om i ett eller annat afseende anmärkningar förekomma, dem skriftligen uppsätta och till öfveringenjören aflemna; *samt att* i öfrigt, efter Landtmäteristyrelsens förordnande, biträda jemväl vid andra inom generallandtmäterikontoret förefallande göromål, äfvensom, då landtmäterisekreteraren eller öfveringenjören af jäf eller annat tillfälligt förfall hindras att något ärende handlägga, samt när landtmäterifiskalen eller aktuarien åtnjuter dem tillkommande ledighet, desse tjenstemäns ställe företräda.

Hvad angår de hos Landtmäteristyrelsen anstälde *amanuensernes* åligganden, skola dessa, enligt instruktionen af den 6 Augusti 1864, bestämmas af styrelsen. Enligt hvad Komitén inhemtat, äro amanuensernes göromål senast den 31 December 1875 bestämda, hvarvid ålagts

amanuensen hos styrelsen dels att under aktuariens tillsyn och ansvar biträda denne vid förändret af generallandtmäterikontorets diarium öfver inkomna mål och ärenden; *dels att* föra diarium öfver de från landtmätarne i länen inkommande årsredogörelser och förteckningar öfver slutligen redovisade kartor och handlingar i både koncept och publik renovation samt arfvodesräkningar; *dels att* biträda landtmäterisekreteraren vid förändret af matrikeln samt befordrings- och afgångsförteckningarne öfver landmäteristaten och af saköreslängderna, äfvensom vid registrerandet och vårdandet af samt upplysningars meddelande ur handlingarne i landtmäterisekreterarexpeditionen; *dels att* göra de utdrag ur nyssnämnda förteckningar och längder, hvilka landtmäterifiskalen bör månatligen erhålla; samt *dels att* kollationera, utom annat, alla från styrelsen utgående expeditioner och angående dem göra erforderliga anteckningar i generallandtmäterikontorets bref- och qvittensböcker, äfvensom ombesörja aflemnandet eller afsändandet af samma expeditioner och vaka öfver att erforderliga qvittenser för dem erhållas; och

amanuensen hos landtmäterifiskalen dels att besörja all inom landtmäterifiskalskontoret förekommande renskrifning, antingen sjelf eller ock på hans bekostnad genom annan lämplig person, hvars renskrifning af landtmäterifiskalen godkännes; *dels att* biträda denne vid förändret af hans diarium, af tjensteboken och af bötesmedelsräkningarne äfvensom vid registrerandet och vårdandet af samt upplysningars meddelande ur handlingarne i nämnda kontor; samt *dels att* ombesörja aflemnandet eller afsändandet af alla från landtmäterifiskalskontoret utgående expeditioner och vaka öfver, att erforderliga qvittenser för desamma erhållas.

Derjemte skall, såvidt den inom detta verk vanliga tjenstgöringstiden från klockan 10 till 2 på dagen sådant medgifver, amanuensen hos styrelsen biträda landtmäterisekreteraren, och amanuensen hos landtmäteriskalken honom, på sätt desse kunna lagligen och skäligen fordra samt lämpligt är, vid handläggningen jemväl af andra, än här förut nämnda, amanuenserne tillhörande tjenstegörsmål.

Den 10 November 1873 afgaf Landtmäteristyrelsen infordradt, till Komitén sedermera remitteradt underdånigt utlåtande angående förbättring i de vid rikets generallandtmäterikontor anställde embets- och tjenstemäns lönevillkor, hvori styrelsen, på sätt Komitén redan omförmålt i sitt underdåniga betänkande och förslag angående lönereglering m. m. för Kammarkollegium, dels uttalat sig i fråga om de lönebelopp, som borde kontorets personal tillkomma, om dessas fördelning i lön och tjenstgöringspenningar, om villkoren för de senares åtnjutande, om sportler, om ålderstillägg och om tjensters förening, dels ock föreslagit förhöjning från 1,000 till 1,500 kronor i hvarterdera af de i gällande stat uppförde anslagen till skrivarebiträde vid kontoret och till gratifikationer åt extra ordinarie tjenstemän och vaktbetjente, hvilken förhöjning ock sedermera år 1875 blifvit beviljad. Derjemte yttrar styrelsen i samma skrifvelse, beträffande frågan huruvida den erforderlig ansedda förbättringen i kontorspersonalens lönevillkor borde blifva fast eller endast tillfällig och lämpad efter dåvarande prissförhållanden, att om än, såsom antagligt vore, en eller annan tjenst vid kontoret framdeles skulle kunna indragas, denna omständighet visserligen icke borde hindra att den ifrågaställda löneförbättringen gjordes fast, men att — enär beloppet af de pensioner, hvilka å rikets allmänna indragningsstat tillkomme de civile tjenstemännen, vore stäldt i det närmaste beroende af deras fasta löner, samt såväl Rikets Ständers i underdånig skrifvelse den 27 Februari 1858 gjorda anhållan om utarbetandet af förslag till ändamålsenligt ordnande af pensionsväsendet och den genom Riksdagens underdåniga skrifvelse den 17 Maj 1871 gjorda framställning, att Eders Kongl. Maj:t tacktes tillse, om och på hvad sätt civilstatens pensionsinrättning måtte kunna så ordnas, att den sattes i stånd att helt och hållet öfvertaga samtliga civile tjenstemäns pensionering, så att densamma från allmänna indragningsstaten komme att upphöra, som ock de vid föregående Riksdagar framställda förslag, att staten skulle helt och hållet befrias från skyldigheten att pensionera sina embets- och tjenstemän derigenom att åt desse bereddes tillfälle till inträde i en allmän liffförsäkrings- och pensionsanstalt, ännu icke, såvidt styrelsen kunnat erfara, vunnit slut-

*Landtmäteristyre-
relsens
skrifvelse år
1873 m. m.*

lig pröfning — styrelsen, i betraktande deraf att det hinder för sistnämnda förslags genomförande, som ansetts förefinnas i den omständigheten, att någon på erkänt goda och pröfvade grunder inrättad och under behöriga kontroller förvaltd anstalt för lifrätors meddelande icke funnes att tillgå, möjligen i en icke aflägsen framtid kunde undanröjas, och dessutom ingalunda omöjligt, om än icke troligt vore, att de dåvarande höga prisförhållandena vore blott tillfälliga, ansåg den för generallandtmäterikontorets embets- och tjenstemän erforderliga löneförbättringen icke böra för det dåvarande göras fast, utan endast bestå uti ett tillfälligt, efter prisförhållandena lämpadt lönetillägg, och att detta borde, med hänsigt till prisförhållandena under kommande år, intilless definitivt beslut om pensionsväsendet blifvit fattadt, årligen antingen förnyas, förhöjas eller förminskas eller ock rent af upphöra.

Till Komitén har jemväl öfverlemnats en af generaldirektören för landtmäteriet den 1 December 1873 till Statsrådet och Chefen för Civildepartementet aflåten skrifvelse, hvori bemälte generaldirektör hemstält, att den honom från och med år 1874 och tillsvidare beviljade, till 550 riksdaler uppgående årliga förhöjning i hyresersättningen för åtskillige från hans boställsvåning i generallandtmäterikontorets hus till samma kontor och rikets ekonomiska karteverk upplåtne rum och lägenheter, måtte under hans tjenstetid inbegripas i den tillfälliga, af Landtmäteristyrelsen i dess ofvannämnda underdåniga utlåtande till 2,100 riksdaler föreslagna löneförhöjning åt innehafvaren af generaldirektörsemetet för landtmäteriet.

Slutligen har ock till Komitén remitterats Landtmäteristyrelsens infortrade underdåniga yttrande angående förbättring i förste landtmätarnes samt de vid storskiftes- och afvittringsverken anstälde landtmätarnes lönevilkor. Då emellertid Komitén, såsom redan omförmåls i dess betänkande angående lönereglering m. m. för Kammarkollegium, vid öfvervägande af vidden och omfånget af det åt Komitén i nåder lemnade uppdrag, funnit detsamma afse reglering endast af de förvaltande centrala embetsverkens och myndigheternas löneförhållanden, men icke samma verks och myndigheters i orterna spridda förvaltningspersonal, och då icke någon särskild nådig befallning meddelats Komitén, som kunde föranleda Komitén att, särskildt beträffande regleringen af Landtmäteristyrelsen, åt samma uppdrag gifva en vidsträcktare omfattning, har Komitén ansett ifrågavarande utlåtande icke påkalla något Komiténs yttrande.

Beträffande omfånget af Landtmäteristyrelsens och dess särskilda tjenstemäns verksamhet under föregående år, för såvidt densamma kan genom siffror tydliggöras, hafva följande uppgifter blifvit Komitén genom dess ordförande meddelade:

Inkomna ärenden, utgångna expeditioner m. m.

År.	Antal inkomna mål och ärenden på föredragning af:			Antal utgångne expeditioner på föredragning af:						
				Landtmäterisekreteraren			Öfveringenjören			
	Landtmäterisekreteraren.	Öfveringenjören.	Summa.	I koncept uppsatta af:		Summa.	I koncept uppsatta af:		Summa.	Totalsumma.
				Chefen.	Sekreteraren.		Chefen.	Öfveringenjören.		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1826	384	—	384	2	474	476	—	—	—	476
1827	486	—	486	2	535	537	—	—	—	537
1828	450	—	450	—	450	450	—	—	—	450
1829	444	—	444	4	422	426	—	—	—	426
1830	453	—	453	—	521	521	—	—	—	521
Summa	2217	—	2217	8	2402	2410	—	—	—	2410
Medeltal	443	—	443	2	480	482	—	—	—	482
1840	530	—	530	—	—	654	—	—	—	654
1846	748	—	748	—	892	892	—	—	—	892
1847	688	—	688	—	843	843	—	—	—	843
1848	759	—	759	—	1053	1053	—	—	—	1053
1849	1000	—	1000	d. 20 19	1120	1139	—	—	—	1139
1850	1003	—	1003	88	1103	1191	—	—	—	1191
Summa	4198	—	4198	107	5011	5118	—	—	—	5118
Medeltal	840	—	840	—	1002	1024	—	—	—	1024
1851	1140	—	1140	68	1164	1232	—	—	—	1232
1852	1323	—	1323	133	1116	1249	—	—	—	1249
1853	1174	—	1174	64	1363	1427	—	—	—	1427
1854	1065	—	1065	39	1191	1230	—	—	—	1230
1855	1133	d. 1 279	1412	73	1573	1646	d. 1 70	255	325	1971
Summa	5835	279	6114	377	6407	6784	70	255	325	7109
Medeltal	1167	—	1223	75	1281	1357	—	—	—	1422

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1856	991	527	1518	44	1355	1399	228	410	638	2037
1857	1025	389	1414	34	1495	1529	180	320	500	2029
1858	1236	582	1818	199	1427	1626	430	352	782	2408
1859	1214	663	1877	459	1211	1670	338	458	796	2466
1860	1109	318	1427	437	1092	1529	74	294	368	1897
Summa	5575	2479	8054	1173	6580	7753	1250	1834	3084	10837
Medeltal	1115	496	1611	235	1316	1551	250	367	617	2168
1861	1077	280	1357	406	1038	1444	87	376	463	1907
1862	1137	317	1454	429	924	1353	106	357	463	1816
1863	1301	312	1613	304	1261	1565	102	356	458	2023
1864	1233	234	1467	323	1314	1637	90	246	336	1973
1865	1195	383	1578	230	1342	1572	203	347	550	2122
Summa	5943	1526	7469	1692	5879	7571	588	1682	2270	9841
Medeltal	1189	305	1494	338	1176	1514	118	336	454	1968
1866	1025	346	1371	182	1134	1316	111	316	427	1743
1867	1159	249	1408	116	1301	1417	51	267	318	1735
1868	870	299	1169	113	1051	1164	30	335	365	1529
1869	786	268	1054	69	978	1047	61	273	334	1381
1870	888	488	1376	62	986	1048	115	422	537	1585
Summa	4728	1650	6378	542	5450	5992	368	1613	1981	7973
Medeltal	946	330	1276	108	1090	1198	73	323	396	1594
1871	788	346	1134	78	1004	1082	169	341	510	1592
1872	800	376	1176	76	1039	1115	90	400	490	1605
1873	768	287	1055	95	1004	1099	71	352	423	1522
1874	794	264	1058	29	1010	1039	30	257	287	1326
1875	846	274	1120	31	1029	1060	14	345	359	1419
Summa	3996	1547	5543	309	5086	5395	374	1695	2069	7464
Medeltal	799	310	1109	62	1017	1079	75	339	414	1493
1876	764*)	253	1017	29	946	975	42	307	349	1324

*) Af dessa tillhöra dock 25 ärenden öfveringenjörens föredragning, ehuru de blifvit af landtmäterisekreteraren under tjänstledighet för öfveringenjören handlagde. Af de år 1876 inkomna ärendena hafva således egentligen 739 tillhört landtmäterisekreterarens och 278 öfveringenjörens föredragning.

Öfveringenjören har dessutom justerat följande antal instrument, mått och vigter, nämligen:

år 1866	5336
- 1867	5029
- 1868	5349
- 1869	12070
- 1870	8228
- 1871	10178
- 1872	9027
- 1873	13046
- 1874	13361
- 1875	13757

i medeltal årligen 9538 samt

år 1876 11528,

deraf de fleste varit medicinal- och postvigter. Beträffande justeringen af likare och modeller för justerares och krönares räkning, har densamma varit jemförelsevis ringa, såsom synes af följande tabell:

	Längd- mått af alla slag, utom landtmä- teriska- lor och diopter- linialer.	Måttstoc- kar för under- sökning af kubi- ska mål- kärl.	Röj- stockar.	Fem- kubikfots målkärl med galler.	Målkärl för våta varor.	Vigter.	Span- måls- vågar.
År 1872 justerades.....	—	—	—	1	49	120	—
- 1873 —	2	2	4	1	53	174	—
- 1874 —	13	1	—	—	35	208	—
- 1875 —	5	1	—	—	25	134	—
- 1876 —	3	1	—	—	27	135	—
Tillsammans	23	5	4	2	189	771	—
I medeltal	5	1	1	0,4	38	154	—

Till landtmäterifiskalen har inkommit följande antal mål och ärenden och från honom utgått följande antal expeditioner:

	Inkomna ärenden.	Utgångna expeditioner.
År 1861	470	724
- 1862	355	703
- 1863	400	694
- 1864	443	681
- 1865	350	536
Tillsammans	2018	3338
I medeltal	404	668
År 1866	305	328
- 1867	313	378
- 1868	398	421
- 1869	329	416
- 1870	359	465
Tillsammans	1704	2008
I medeltal	341	402
År 1871	330	446
- 1872	307	400
- 1873	258	312
- 1874	274	278
- 1875	287	275
Tillsammans	1456	1711
I medeltal	291	342
samt år 1876.....	289	307

Från landtmätarne i länen inkomma dessutom till landtmäterifiskalen, för att af honom granskas, åtskilliga i ofvanstående siffertal ej inberäknade handlingar, hvilka utgjordes exempelvis under åren 1875 och 1876 af 18 och 23 rapporter, 572 och 562 dagböcker, 478 och 475 arbetsförteckningar, 417 och 412 förteckningar öfver uti landtmäterikontoren i länen slutligen redovisade konceptkartor, protokoll och beskrifningar, 225 och 243 förteckningar öfver i generallandtmäterikontoret slutligen redovisade publika renovationer af nämnde kartor och beskrifningar äfvensom

arfvodesräkningar samt 2116 och 1963 dylika räkningar och kontrakt om landtmäteriarfvoden, tillsammans 3826 och 3678 särskilda handlingar.

Ingenjörerne hafva handlagt följande antal skattläggningsmål och arkivundersökningar — de senare efter år 1868 i tur med aktuarien — uppsatt följande antal deraf föranledda expeditioner, granskat nedannämnde antal regalark från landtmätarne i länen inkomna publika renovationer af kartor och beskrifningar samt med anledning deraf uppsatt anmärkningsmemorial till nedan uppgifna antal, nämligen:

År	Skattläggningsmål och arkivundersökningar.	Uppsatta expeditioner.	Regalark.	Anmärkningsmemorial.
1861	50	45	7500	71
1862	47	43	6167	45
1863	73	88	6200	55
1864	77	69	8632	94
1865	63	62	5244	15
Tillsammans	310	307	33743	280
I medeltal	62	61	6749	56
1866	51	55	5935	17
1867	42	42	4061	10
1868	49	51	4664	18
1869	48	46	4932	28
1870	72	66	3669	26
Tillsammans	262	260	23261	99
I medeltal	52	52	4652	20
1871	27	26	3467	21
1872	28	23	3131	17
1873	23	20	2887	12
1874	37	33	3410	1
1875	35	29	3219	6
Tillsammans	150	131	16114	57
I medeltal	30	26	3223	11
1876	29	36	2461	5

För aktuariens göromål kan i allmänhet ej med siffror redogöras; dock visar ofvanstående uppgift om antalet inkomna regalark publika renovationer af kartor och beskrifningar omfånget under olika år af en del utaf hans verksamhet, enär honom tillkommer, såsom ofvan är nämnt, att samma handlingar emottaga, först provisoriskt inregistrera och, sedan de blifvit af ingenjörerne granskade och godkände, dem qvittera, i jordeboksregistren införa och i särskilda böcker låta inbinda samt dessa med register förse.

Angående antalet af de vid landtmäteri- och justerarestaterna utom generallandtmäterikontoret anställde personer samt området för deras verksamhet, har blifvit Komitén meddeladt, dels att

	Justerare af				Landt- mäta- re. *	Landt- mäteri- auskul- tanter.	Landt- mäteri- elever.	Summa.
	mått och vigter.	bränvins- profnings- instrument.						
år 1854 funnits	86	3	samt	enligt matrikeln	474	265	294	1033
				tjenstgörande	391	202	71	664
» 1864 »	82	2	samt	enligt matrikeln	479	275	307	1061
				tjenstgörande	454	169	160	783
» 1869 »	—	—	samt	enligt matrikeln	416	215	125	756
				tjenstgörande	416	134	79	629
» 1874 »	77	1	samt	enligt matrikeln	389	155	123	667
				tjenstgörande	389	79	62	530
» 1875 »	78	1	samt	enligt matrikeln	385	147	134	666
				tjenstgörande	385	81	64	530

dels ock att de afslutade landtmäteriförrättningarne vid allmänna skiftesverket hafva angått:

* d. v. s. på eget ansvar arbetande landtmätare eller förste-, andre-, kommissions-, vice kommissions-, storskiftes- och afvittringslandtmätare.

År	Förmedlade mantal.	Uppmätta kvadratref.	Skiftade kvadratref.	Uppmätte längder, fot.	Delade längder, fot.
1866 - - - -	986	3,460,950	5,061,097	41,487,300	9,426,682
1867 - - - -	657	2,247,535	2,992,040	11,047,066	7,641,285
1868 - - - -	695	2,659,710	3,183,240	12,802,464	8,357,501
1869 - - - -	563	3,096,596	3,166,482	10,506,525	6,201,578
1870 - - - -	702	3,292,828	3,736,474	9,197,530	7,033,013
Summa	3,603	14,757,619	18,139,333	85,040,885	38,660,059
I medeltal	721	2,951,524	3,627,867	17,008,177	7,732,012
1871 - - - -	498	2,136,875	2,683,784	8,065,810	6,762,094
1872 - - - -	489	1,930,139	3,041,559	8,664,154	6,064,072
1873 - - - -	525	2,182,994	3,628,505	5,918,719	5,661,866
1874 - - - -	523	1,779,683	2,314,458	7,584,542	4,776,557
1875 - - - -	576	2,243,848	2,793,992	5,353,292	4,591,249
Summa	2,611	10,273,539	14,462,298	35,586,517	27,855,838
I medeltal	522	2,054,708	2,892,460	7,117,305	5,571,168

Af generaldirektörens för landtmäteriet till Eders Kongl. Maj:t afgifna underdåniga berättelse angående landtmäteriet i riket för åren 1874 och 1875 har Komitén, angående fortgången af storskiftesverket i Kopparbergs samt afvittringsverken i Vesterbottens och Norrbottens län, inhemtat, att de afslutade arbetena angått:

År	Afmätte kvadratref.	Uträknade och beskrifne kvadratref.	Delade inegor emellan		Områdes- utbrytningar, kvadratref.	Laga skiften, kvadratref.	Utstakade och rör- lagde rågångar och skifteslinier fot.
			byalag, qv.ref.	åboer, qv.ref.			
1874	3,170,128	3,733,821	78,442	—	—	479,991	6,351,939
1875	3,283,988	3,754,279	—	54,750	993,050	536,796	6,911,193

Hvad angår beskaffenheten af de till Landtmäteristyrelsen sistlidet år inkomna mål och ärenden, visar styrelsens diarium, att desamma utgjorts,

på **landtmäterisekreterarens** föredragning, af

Kongl. bref	19	
» remisser å besvär öfver Egodelningsrätters utslag.....	10	
» » å andra besvär och å ansökningar	15	
» cirkulär.....	2	
Statsdepartementers och myndigheters skrivelser.....	19	
Öfver- och underrätters utslag.....	26	
Frågor om tjenstetillsättningar, förordnande, transport, tjenstledighet, afsked, ersättning för vikariat, om antagande till elev och auskultant, om dispens från examensprof.....	153	
» » ersättning för renovation, om granskning af arfvodesräkningar, om afskrifning af förrättningar m. m.	30	
Ansökningar om förordnande för landtmätare att verkställa landtmäteriförrättningar utom eget län (54), om medhjelpareförordnande (62), om anstånd med redovisning (17), om ändring i förste landtmätare och Konungens Befallningshafvandes beslut (3)	136	
Konungens Befallningshafvandes förteckningar öfver meddelade förordnande för landtmätare	37	
Anmälanden angående inventering (9), om verkställd redovisning (13), om förändrad adress (24), om dödsfall (13), om insändande af kartor och andra handlingar (11).....	70	
Skrivelser med lösen (8), markegångstaxor (13), årsberättelser (24), arbetsförteckningar (7), afskrifter af fullmakter (12), qvittenser (28), infordrade yttranden m. m.	103	
Landtmäterifiskalens anmärkningsmemorial	101	
Diverse	18	
	Summa	739 739

och på **öfveringenjörens** föredragning, af

Kongl. bref (8), remisser (18)	26	
Statsdepartementers skrivelser	4	
Öfver- och underrätters utslag	5	
Statskontorets anordningar	22	
	Transport	57 739

	Transport	57	739
Kammarkollegii remisser angående skattläggningar, skatteköp, rotering, egobyte, disposition af ödeshemman m. m.		18	
Frågor om tjenstetillsättningar, förordnande, tjenstledighet, afsked, tjenstebetyg, ersättning för vikariat, dyrtids-tillägg, uppflyttning i högre lönegrad, ersättning åt gode män		39	
Anmälanden om verkställd justering, om undersökning af likare m. m.		13	
Förteckningar öfver afvittringslandtmätare och å oafslutade afvittringsförrättningar		5	
Berättelser om storskiftes- och afvittringsverken		7	
Anmärkningar mot justerare och krönare samt i fråga om renovation af kartor		10	
Requisitioner å afskrifter, kartor, Generalstabens kartblad ...		32	
Skrifvelser med böter (29), räkningar (31), qvittenser, bevis och andra handlingar		70	
Aktuariens skrifvelser med öfverlemnande af öfverskott å anslaget till gratifikationer och med förslag å medels-requisitioner		9	
Diverse		18	
	Summa	278	278
	eller tillsammans		1,017

ärenden.

De expeditioner, som år 1876 från Landtmäteristyrelsen utgått i *följd af dess befattning med justeringsverket*, hafva varit:

<i>Expeditioner af sådant slag, som årligen erfordras</i> , nämligen	
Kungörelser om lediga justerarebefattningar ¹⁾	7
Infordrade yttranden från vederbörande angående sökande till sådana befattningar	5
Resolutioner om tillsättande af sådana befattningar ²⁾	7
Infordrande af förklaringar med anledning af besvär öfver dylika resolutioner ¹⁾	2
Underdånigt utlåtande i anledning af sådana besvär	1
	Transport 22

¹⁾ Dessa expeditioner uppsättas efter fastställda formulär.

²⁾ För dessa expeditioner tjena antagna formulär i viss mån till efterrättelse.

	Transport	22	
Konstitutorial för justerare ¹⁾		6	
Bref till Konungens Befallningshafvande, förste landtmätare m. fl. om sådana konstitutורים utfärdande ¹⁾		14	
Resolutioner om tjenstledighet för justerare ²⁾		2	
Afskedsbref för justerare ¹⁾		2	
Förordnanden för vikarier ¹⁾		10	
Bref till Konungens Befallningshafvande, förste landtmätare m. fl. om justerares afsked och vikariatsförordnanden ¹⁾		22	
Resolution om sökt vidsträcktare justeringsrätt		1	
Remisser till landtmäterifiskalen om åtals anställande mot juste- rare och krönare		2	
Kommunikations- och andra resolutioner i anledning af landt- måterifiskalens anmärkningar mot justerare och krönare ¹⁾		7	
Bref till Konungens Befallningshafvande om resolutionernas till- ställande till vederbörande ¹⁾		7	95

Expeditioner af sådant slag, som sällan förekommer, nämligen

Utlåtanden till Kongl. Maj:t i anledning af beslut om det me- triska mått- och vigtsystemets införande	2	
Införande af yttrande från vederbörande i samma ämne	7	
Tjenstebetyg för justerare	1	
Påminnelse till Vetenskaps-Akademien om justering af riksläkare hvarje 10:de år	1	
Diverse	12	23
	Summa	118

Såsom orsaker till den minskning i Landtmäteristyrelsens göromål, hvilken, efter hvad af ofvanstående redogörelse inhemtas, under senare åren inträdt, torde här böra omnämnas följande:

att styrelsen genom nådiga kungörelsen den 27 September 1861, angående understöd af allmänna medel till utflyttningar i följd af laga skiften m. m., blifvit befriad från den henne dittills åliggande skyldigheten att både hos Kongl. Maj:t föreslå dylika understöd till alla i hela

¹⁾ Dessa expeditioner uppsättas efter fastställda formulär.

²⁾ För dessa expeditioner tjena antagna formulär i viss mån till efter rättelse.

riket utflyttande skiftesdelegare och att kontrollera riktigheten af alla i sådant afseende gjorda utbetalningar;

att rikets ekonomiska karteverk — hvilket genom nådiga brefvet den 16 December 1859 skiljdes från generallandtmäterikontoret och ställdes under en särskildt förordnad styresman, men deremot enligt nådiga brefvet den 14 December 1869 åter underordnades Landtmäteristyrelsen, såvidt karteverket afsåg mellersta och södra delarne af riket — från och med år 1873 upphört att lyda under styrelsen och är stäldt under ledning af chefen för topografiska kåren, hvarigenom göromålen isynnerhet för öfveringenjören, hvilken den närmare tillsynen öfver karteverket ålåg, betydligt förminskats;

att afvittringsarbetena i Gefleborgs, Vesternorrlands och Jemtlands län blifvit helt och hållet afslutade;

att Konungens Befallningshafvandes i de norra länen utslag, angående tunlandtals bestämmande m. m. i afvittringsmål — hvilka, enligt § 18 mom 2 i nådiga afvittringsstadgan den 10 Februari 1824, ovilkorligen skulle underställas Kammarkollegii pröfning och derifrån till generallandtmäterikontoret öfverlemnas, med skyldighet, enligt § 7 i nådiga landtmäteriinstruktionen den 4 Maj 1827, för ingenjörerne att granska alla sådana mål rörande, högst vidlyftiga kartor, uträkningar och egobeskrifningar — numera, enligt nådig kungörelse af den 8 Januari 1858, genom hvilken förstnämnda författningsrum erhöll ny lydelse, icke äro underställningsmål samt fördenskull nyssberörda kartor m. m. icke blifva föremål för granskning af ingenjörerne i andra än de jemförelsevis högst få fall, då så beskaffade besvär öfver ifrågavarande slags mål blifvit anförda, som göra en dylik granskning erforderlig;

att, enligt nådiga förordningen den 6 Augusti 1864 angående grunderna och villkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring, derefter, emot hvad förut varit fallet, förhållit sig på liknande sätt jemväl med alla, jemlikt berörda förordning af landtmätare uppgjorda förslag till mantals- och räntebestämmelser, hvilka ärenden således icke i andra fall, än då besvär anföras, efter nämnda tid blifva föremål för någon generallandtmäterikontorets åtgärd;

att landtmätarne i länen, genom § 44 i landtmäteriinstruktionen den 6 Augusti 1864, befriats från, bland annat, dem förut åliggande publik renovation af kartor och beskrifningar öfver de, i hela riket till stort antal årligen uppgående, af dem verkställda förrättningar angående klyfning af eller afsöndring från hemman, hvilka förut undergått antingen

fastställt laga skifte eller ock, hvad angår Kopparbergs län, sådant stor-skifte, som blifvit på kronans bekostnad verkställt; hvarigenom den ingenjörerne och öfveringenjören åliggande granskning af publika renovationer i icke ringa mån inskränkts, samt

att antalet af de vid det allmänna skiftesverket anstälde landtmätare och landtmäteriauskultanter för närvarande är betydligt mindre än tillförne.

*Organisation-
frågor.
Justerings-
verket.*

Då Landtmäteristyrelsens hufvudsakliga uppgift är att »handhafva tillsynen öfver landtmäteriet samt skiftes- och afvittringsverken», så är det tydligt, att i den mån lagaskiftes-, storskiftes- och afvittringsförrättningarne fortgå och afslutas samt landtmäterigöromålen sålunda minskas, äfven styrelsens verksamhetsområde skall år efter år blifva mera inskränkt. Den minskning i styrelsens göromål, som, efter hvad ofvan är visadt, under de senare åren inträdt, har ock väsentligen sin grund i detta förhållande, och denna minskning kan följaktligen icke betraktas såsom tillfällig och öfvergående, utan måste anses såsom konstant och varaktig. I betraktande häraf och då, enligt 2:dra Art. i nådiga landtmäteriinstruktionen, landtmätarne stå under Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i länen lyd- nad och tillsyn, hvarigenom Landtmäteristyrelsens åligganden i förhållande till personalen i orterna äro af en jämförelsevis inskränkt omfattning, har Komitén ansett med fog kunna ifrågasättas, huruvida för fullgörandet af de Landtmäteristyrelsen tillhörande göromål fortfarande må vara erforderligt ett verk med så kostsam anordning, som den nuvarande Landtmäteristyrelsen. Svaret på denna fråga är emellertid beroende icke endast af nu antydda förhållanden, som röra sjelfva landtmäteriväsendet, utan äfven i väsentlig mån derpå, huruvida öfverinseendet å justeringsväsendet fortfarande bör tillhöra Landtmäteristyrelsen, eller fränskiljas denna myndighet, för att ordnas på ett sätt, som bättre än för närvarande tillfredsställer nutidens fordringar i denna del. Framställningar och förslag i sistberörda syfte hafva ock redan blifvit afgifna, men ännu icke slutligen pröfvade; och anser sig Komitén, innan den uttalar sin egen mening, böra här redogöra för hvad i omförmälda hänseende hittills förekommit och för den ståndpunkt, hvarpå frågan för närvarande sig befinner.

Såsom förut är nämnt, blef justeringsväsendet i förra hälften af 1700-talet, hufvudsakligen »för landtmätarnes vilkors förbättrande», för- enadt med landtmäteriet. Genom tid efter annan utkomna författningar har justeringsverket sedermera betydligt utvecklats samt nya mått- och vigtsystem antagits; men sådant oaktadt har öfverinseendet öfver justerings-

väsendet alltjemt ålegat Landtmäteristyrelsen. I andra länder åter har på senare tider justeringsväsendet blifvit stäldt under ledning af vetenskapligt bildade män för vinnande af den noggrannhet och säkerhet i afseende på mått- och vigtväsendet, som motsvara nutidens fordringar. Såsom en följd af denna allmänna sträfvan torde ock kunna anses den mellan Sverige och 16 andra stater den 20 Maj 1875 i Paris afslutade konvention angående upprättande derstädes af en internationel byrå för mått och vikt, hvilken konvention af Eders Kongl. Maj:t ratificerats den 12 Augusti samma år.

Äfven här i riket har på senaste tiden fråga uppstått om ett lämpligare ordnande af justeringsväsendet och ledningen deraf. I underdånig skrifvelse den 22 Maj sistnämnda år hemställde nämligen Riksdagen, under förmälan att den funnit införande i de Skandinaviska rikena af det metriska systemet för mått och vikt vara önskvärdt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, hvilka åtgärder för sådant ändamål kunde finnas lämpliga. Vid detta ärendes föredragning den 22 nästpåföljde Oktober behagade Eders Kongl. Maj:t, som lika med Riksdagen ansåg åtgärder böra vidtagas för införande af det metriska mått- och vikt-systemet, anbefalla Vetenskaps-Akademien att afgifva underdånigt utlåtande och förslag till författning i ämnet.

Sedan i anledning häraf Vetenskaps-Akademien uppdragit åt en Komité, bestående af tre dess ledamöter, att utarbета förslag till författning för metersystemets införande till bruk i allmän handel och rörelse i riket, äfvensom att i öfrigt afgifva det betänkande, hvartill den nådiga remissen kunde föranleda, och bemälda Komité den 4 Januari 1876 fullgjort sitt uppdrag, har Akademien uti underdånigt memorial nästpåföljde dag öfverlemnadt det af Komitén utarbetade författningsförslag och utlåtande i ämnet, hvilka Akademien för sin del gillat och såsom uttryck af sina egna åsikter i ämnet antagit.

Sedan i 7 § af detta förslag intagits bestämmelser om den justering, som bör verkställas å de mått, vigheter och vågar, som i handel och rörelse må begagnas, föreslår Komitén i 8 § följande stadgande: »Öfverinseendet öfver den i § 7 omförmälda justering skall utöfvas af en *Central-justeringsbyrå*, för hvilken generaldirektören för landtmäteriet skall vara chef, »och i hvilken en af Oss dertill förordnad vetenskapsman, med fysikaliska »och tekniska insigter, skall såsom ledamot ega säte och stämma i alla »sådana, mått och vikt beträffande mål, för hvilkas utredning och bedömande insigter af ifrågavarande art äro nödiga. Denne vetenskapsman

»skall derjemte leda och öfvervaka utförandet af alla sådana justeringar, »hvilka böra ske med större noggrannhet än den, som för mått och vigrer »till bruk i allmän handel och rörelse varder stadgad.»

Hvad i denna § föreslagits, motiverar Komitén på följande sätt:

»Vi hafva här föreslagit, att öfverinseendet öfver justeringen och hvad »dertill hörer skall handhafvas af en Centraljusteringsbyrå, hvari general- »direktören för landtmäteriet är chef. Då på några få undantag när alla »justerare i landet tillika äro landtmätare, och då enligt vår åsigt desse »framför andra tjenstemän, som dertill skulle kunna ifrågakomma, genom »sin yrkesbildning i allmänhet äro särdeles passande att öfvertaga juste- »ringsbestyret, så synes det oss vara ändamålsenligt, att, såsom hittills, »administrationen af justeringsverket anförtros åt samme man, som är chef »för landtmäteriet, och således utgör ett af dennes embetsåligganden. Men »enär för att rätt bedöma vissa frågor, som röra mått och vigt, samt för »att verkställa grannliga justeringar fysikaliska och tekniska kunskaper »oundgängligen erfordras, hvilka man i allmänhet icke kan vara berättigad »föförsätta hos personalen i ett embetsverk, som är inrättadt för helt annat »ändamål, så hafva vi ansett det vara nödigt, att en vetenskapsman med »dylika kunskaper eger säte och stämman i nämnde centralstyrelse, då frågor »der förekomma, för hvilkas utredande och bedömande hans insigter kunna »tagas i anspråk. Öfverallt i utlandet, hvarest justeringsväsendet blifvit »på ett tidsenligt sätt ordnad, har man, så vidt oss är bekant, sörjt der- »för, att Centralstyrelsen för justeringen icke skulle blifva i saknad af »nödigt vetenskapligt biträde. Vi hafva trott, att ett sådant biträde bil- »ligast skulle kunna anskaffas på det sätt vi föreslagit, enär den ifråga- »varande vetenskapsmannen, hvars tid blott till en del komme att upp- »tagas af justeringsangelägenheter, skulle kunna aflönas med ett mot hans »möda svarande arvode, hvilket dock under de första åren efter beslutet »om metersystemets införande bör sättas högre än för framtiden, emedan »hans tid under de första åren ofelbart ganska mycket kommer att tagas »i anspråk i jemförelse med hvad sedermera bör blifva fallet. Att nu »ingå i någon närmare redogörelse för anordningen i öfrigt af den före- »slagna Centraljusteringsbyrån anse vi icke lämpligt och hafva blott velat »särskildt i afseende härpå framhålla hvad som i paragrafen blifvit upp- »taget.»

Författningsförslaget remitterades till Landtmäteristyrelsen, som den 19 Januari 1876 afgaf underdånigt utlåtande, hvari styrelsen, beträffande förslagets 8 § och motiven dertill, yttrar bland annat:

»Det hade dock varit väl, om nyssnämnda närmare redogörelse icke »underlåtit och sålunda den tillämnade anordningen af den föreslagna »Central-justeringsbyrån blifvit klar äfven för andra, än förslagsställarne. »Nu är det, åtminstone för Landtmäteristyrelsen, oklart:

»1:o Om byrån skall, för behandling af alla frågor angående mått »och vikt, inrättas *i stället för* Landtmäteristyrelsen och *vid sidan om denna* »utgöra ett särskildt verk, ehuru begge skola hafva en och samme chef;

»2:o Om byrån skall bestå af endast generaldirektören för landt- »måteriet och vetenskapsmannen eller äfven af öfveringenjören härstädes;

3:o Om denne tjänsteman, hvilken, enligt 4 § i nådiga landtmäteri- »instruktionen den 6 Augusti 1864, skall i Landtmäteristyrelsen föredraga »alla de mål och ärenden, som angå öfverinseendet å samt justering af »mått, vigter, vägnings- och bränvinsprofningsinstrument, fortfarande skall »göra detta, eller om sådant skall åligga vetenskapsmannen och denne »således jemväl vara protokollsförande och expeditionshafvande, eller om »dessa bestyr skola nämnde personer emellan fördelas;

»4:o Om öfveringenjören, som, enligt nyss åberopade författningsrum, »äfven har till åliggande att förrätta den vid generallandtmäterikontoret »förefallande justering af landtmäteri-, vägnings- och bränvinsprofnings- »instrument samt af mått och vigter, skall fortfara med detta åliggande, »eller icke;

»5:o Om vetenskapsmannen, hvilken skulle »såsom ledamot ega säte »och stämman» i byrån, skall ega denna stämman med endast *rådgifvande- »och reservationsrätt* — *af samma slag*, som t. ex. i Landtmäteristyrelsen »öfveringenjören, eller med *beslutanderätt* — *af samma slag*, som t. ex. i »Statskontoret öfverdirektören för Mynt- och Kontrollverken —, eller, i »rent vetenskapliga frågor, med *afgöranderätt*, hvilket för sjelfva saken »säkerligen blefve det fördelaktigaste;

»6:o Om — då vetenskapsmannen *endast* skall »leda och öfvervaka »utförandet af alla sådana justeringar, hvilka böra ske med större nog- »grannhet, än den, som för mått och vigter till bruk i allmän handel och »rörelse varder stadgad» — *hvem*, som skall *verkställa* nämnda noggran- »nare justeringar, t. ex. af landtmäterikontorens och justerarnes i länen »*likare*-mått och vigter, antingen, såsom hittills, öfveringenjören, hvilken i »sådant fall komme att stå under vetenskapsmannens ledning och lydnad, »eller ock någon annan, särskildt aflönad person, utrustad med de fysi- »kaliska och tekniska kunskaper, som i utlåtandet anses oundgängligen »verforderliga för att verkställa grannlaga justeringar; samt

»7:o Om byrån skall besörja förfärdigandet af *dels* nya rikslilikare, »kopior och komparatorer, i den händelse redan anskaffade skulle skadas »eller förkomma — hvilket åliggande nu tillhör Vetenskaps-Akademien, »enligt § 9 i den nu gällande nådiga stadgan om mått och vikt, men, »såsom redan blifvit anmärkt, utan uppgifvet skäl, icke ens är vordet om- »nämndt i de föreliggande handlingarne — samt *dels* modeller till mål- »kärl med tillbehör och till vigter — hvilket åliggande hittills tillhört »Vetenskaps-Akademien, bland annat, enligt nådigt bref af den 31 Ja- »nuari 1855.

»Det är visserligen sannt att, »på några få undantag när, alla juste- »rare i landet tillika äro landtmätare»; men detta kommer sig deraf, *dels* »att de båda statsmakterna redan vid 1734 års Riksdag beslutat, »att, till »landtmätarnes villkors förbättrande, dem måtte anförtras mått- och vikt- »justeringen», hvarvid sedermera förblifvit; *dels* att justerareexamen alltid »utgjort och utgör en del af landtmäterieexamen, och *dels* att utanför »landtmäteristaten varande män, som, genom att aflägga förstnämnda »examen särskildt, förvärfvat sig kompetens till justerarebefattning, gemen- »ligen, då de sökt sådan befattning, haft mera meriterade landtmätare till »medsökande.

»För öfrigt kan styrelsen ej dela den meningen, att landtmätarne »skulle »framför andre tjänstemän, som dertill skulle kunna ifrågakomma, »genom sin yrkesbildning i allmänhet vara särdeles passande att öfvertaga »justeringsbestyret». Detta är mycket enkelt, snart sagdt, handtverksmes- »sigt, och har föga gemensamt med en landtmätares yrkesbildning, *såsom* »sådan. De teoretiska insigter, som en justerare behöfver och landtmätaren »i sin examen inhemtar, innehafvas i minst lika hög grad af t. ex. lärare »vid elementarläroverk, vid teknologiska och landtbruksinstitut samt vid »tekniska och navigationsskolor äfvensom af statens landtbruksingenjörer, »af länsagronomer samt af tjänstemännen vid skogs- och jägeristaten, för »att icke tala om yngre officerare vid både värfvade och indelta arméen »samt en och hvar, som vid Teknologiska institutet eller Chalmerska slöjd- »skolan aflagt godkänd afgangsexamen — *allt med undantag endast för* »kännedomen af gällande författningar angående mått och vikt, men hvilken »kännedom kan ganska snart inhemtas. Och den *praktiska* tillämpningen »af nämnda författningar, eller sjelfva verkställigheten af mått och vigters »justering, som ej ingår i landtmäterieexamen, kan inom mycket kort tid »inhemtas å någon af de många justeringsverkstäder, som öfver allt i riket »finnas. När nu härtill kommer, att — jemlikt 22 § 1 mom. i nådiga

»stadgan, angående mått och vikt, och nådiga kungörelsen den 5 Juni 1874 — justerares åliggande, i afseende å tiden för justerings företagande, »i allmänhet är inskränkt till början af Mars och Juli månader hvarje år, »så lär det vara oemotsägligt, att landtmätare icke äro företrädesvis »passande till justerings utöfvande. Också innehåller 21 § 1 mom. i »nådiga landtmäteriinstruktionen att »till justerare af mått och vichter eger »Landtmäteristyrelsen konstituera landtmäteriauskultanter och landtmätare, »äfvensom andra sökande, hvilka om allt hvad till justering af mått och »vichter hörer ega fullständig kännedom, derom styrelsen, när den finner »skäl dertill förekomma, eger att förskaffa sig visshet genom med sökanden »anstäldt förhör». Sådana, till justerare konstituerade, sökande hafva under »det sista qvinqvennet varit eller äro ännu en f. d. fanjunkare vid ett »värfvadt regemente, en häradsskrifvare, en postkontrollör, två underlärare »vid navigationsskolor, en löjtnant i Flottans mekaniska kår, en filosofie »doktor och en stadsingeniör, oberäknadt officerare vid indelta arméen, »hvilka väl aflagt landtmäteriexamen, men sedermera endast såsom auskul- »tanter tillhört landtmäteristaten. Af desse har fanjunkaren, konstituerad »redan år 1846, varit klen och filosofie doktorn, begge nu afgångne, i »anseende till ständiga resor inom och utom landet, varit försumlig i ut- »öfningen af justerarebestyren, men alla de andre gjort sig i allt särdeles »väl kände. Men äfven om alla justeraresysslor nödvändigt skulle besättas »med landtmätare, så kunde deruti lika litet ligga något hinder för de »senares lydande under en annan myndighet än generaldirektören för »landtmäteriet eller Landtmäteristyrelsen, som *dels* under dessa lyda många »indelta arméens officerare i deras egenskap af jemväl landtmätare, äfven- »som de nyss omförmälde justerarne, ehuru de äfven innehafva sysslor, »lydande under andra myndigheter, och *dels* många kontrollörer vid brän- »vinsbrännerierna tjena under minst två olika myndigheter.

»Styrelsen, som således icke kan i nu omförmälda afseende dela de »i utlåtandet yttrade åsigterna, biträder deremot fullkomligt den deruti jem- »väl yttrade meningen, att, »för att rätt bedöma vissa frågor, som röra mått »och vikt, samt för att verkställa grannliga justeringar, fysikaliska och »tekniska kunskaper oundgängligen erfordras, hvilka man i allmänhet icke »kan vara berättigad förutsätta hos personalen i ett embetsverk, som är »inrättadt för helt annat ändamål.» Men i fråga om tillämpningen af »denna mening, skiljer sig styrelsen helt och hållet från hvad förslaget »derom innehåller, samt anser samma förslags bestämmelse om inrättandet »af en Centraljusteringsbyrå under en chef, som, i anseende till bristande

»kunskaper, ej skulle kunna *på sjelfständigt grund och på bästa sätt* fullgöra »sina åligganden, innefatta endast ett slags half åtgärd, ingalunda motsvarande vår tids fordringar, och likväl tillskyndande det allmänna en årlig utgift, för att icke tala derom, att anställandet af en vetenskapsman allenast *såsom biträde* vid byrån och således, ehuru *den kunnigaste* i ämnet »af byråns embets- och tjenstemän, likväl *i underordnad ställning*, möjligen skulle vålla konflikter till skada för saken.

»Eders Kongl. Maj:t har — såsom det heter uti ingressen till den »ofvan omförmälda, i Paris den 20 Maj 1875 afslutade konventionen, angående upprättandet af en internationel byrå för mått och vikt — »lifvad »af önskan att betrygga det metriska systemets internationela *likformighet och fullkommande*», med många främmande staters regeringar afslutat »samma konvention, hvilken innehåller, bland annat, att »den internationela »byrån skall arbeta under uteslutande ledning och inseende af en internationel komité för mått och vikt, hvilken sjelf är underordnad en allmän »konferens för mått och vikt, bestående af ombud för alla de kontraherande regeringarne.» Detta oakadt, skulle nu hos oss grundläggas en »Centraljusteringsbyrå under styrelse af chefen för ett embetsverk, som »inrättats för helt annat ändamål och hos hvilken det icke ens vore berättigadt att förutsätta de fysikaliska och tekniska kunskaper, som dock »oundgängligen erfordras för att rätt bedöma vissa frågor, hvilka röra mått och vikt, samt för att verkställa grannliga justeringar, hvadan samme »man naturligtvis ej skulle kunna med heder för sitt land deltaga i ofvan »nämnda internationela komité och konferens.

»I Norge har till och med sistlidet år öfverinseendet å mått och »vikt varit uppdraget åt en kommission, under hvilken lydde en justeringsmästare. Denna kommission bestod af ordinarie universitetslärare i fysik och astronomi, för hvilka justeringsväsendet naturligtvis utgjorde endast »en *bisak*, likasom här i landet för Landtmäteriets styresman. *För den skull*, »och ehuru kommissionens ledamöter voro *vetenskapsmän*, lärde erfarenheten, att den bestående anordningen icke var tillfredsställande. Härom »och om ändring i samma anordning hafva de komiterade — professorerna vid Kristiania universitet i matematik O. J. Broch, i fysik H. C. »Christie och i använd matematik C. M. Guldberg samt köpmannen H. »Friele — hvilka den 11 September 1873 afgifvit underdånigt utlåtande »och förslag till Lov om metrisk Maal og Vægt i Norge, yttrat följande: »»Styrelsen af vårt justeringsväsende har hittills såsom bigörsmål (Bipost)

»tillhört två bestämda lärarebefattningar vid universitetet och för öfrigt »varit anförtrordt åt justeringsmästaren i Kristiania. En sådan anordning »innefattar naturligtvis icke säkerhet för justeringsväsendets upprätthållande »med den nöjaktighet, som nu med rätta fordras i handeln. Att det hit- »tills hos oss har gått temligen bra, utgör visserligen de särskilda, dugtiga »universitets-lärares förtjenst, som hafva tagit sig af denna saken, och den »dugtiga justeringsmästare, som man haft ända från den första grundlägg- »ningen af vårt nuvarande mått- och vigtsystem. Men på sådana tillfäl- »ligheter kan man icke bygga styrelsen af ett ordnad justeringsväsende. »Härtill kommer, att det icke allenast är med hänsyn till mått och vikt, »som en sakkunnig styresman erfordras, utan äfven i många andra lik- »nande riktningar, uti hvilka administrationen nu, när den är i behof af »råd, hvilket i synnerhet ofta är fallet med tullväsendet, vänder sig än »till en, än till en annan af universitetslärarne eller apotekarne. *Vi må »derföre högeligen tillråda inrättandet af en särskild direktörssyssla för juste- »ringsväsendet, hvars innehafvare blifver sålunda aflönad, att han uteslutande »kan befatta sig med styrelsen häraf och tillika lemna administrationen i andra »analoga riktningar det bistånd, som den kan behöfva. En sådan man måste »vara fullständigt utbildad såsom praktisk fysiker och kemiker, hafva öfriga »nödiga tekniska kunskaper och jemväl hafva administrativ förmåga. Vid »sidan af honom kunde då några, t. ex., såsom hittills, två styrelseleda- »möter (Medlemmer) ställas, hvilka borde väljas bland universitetets lärare »eller bland apotekarne, utan att likväl förut dessa bigörömål samman- »knötos med bestämda embeten. Direktören blef då förman i styrelsen »och den, för hvilken detta blefve hufvudsak, hvarföre han äfven borde »hafva rätt, att till vederbörande regeringsdepartements pröfning hänskjuta »hvarje beslut af hela styrelsen, i hvilket hans mening blef öfverröstad.» »— Häremot hade den ofvannämnda norska justeringskommissionen, uti »den 17 November 1874 afgifvet utlåtande, icke det ringaste att erinra »och ej heller Eders Kongl. Maj:t i nådig proposition af den 25 Januari »1875 till Norges Storting, angående utfärdandet af en lag om metriskt »mått och vikt.» — — — — — »Huruvida Stortinget hade något att »erinra härvid, känner styrelsen icke. Säkert är, att det helt och hållet »öfverlät åt Eders Kongl. Maj:t att ordna justeringsväsendet; ty 10 § i »lagen om metriskt mått och vikt af den 22 Maj 1875 innehåller: »Juste- »ringsväsendet inrättas och styres på det sätt, som af Konungen närmare »bestämmas med iakttagande af de i denna lag särskildt gifna föreskrifter.»*

»Landtmäteristyrelsen har så utförligt redogjort för förestående norska »förhållanden, emedan de gifva, såsom styrelsen föreställer sig, säkert stöd »åt hennes, under årens lopp allt mer och mer rotfästade mening, att i »spetsen för öfverinseendet å mått och vikt samt justeringsväsendet här »i landet bör stå en med sådana insigter och egenskaper utrustad man, »som ofvannämnde komiterade Broch m. fl. uppgifvit och Eders Kongl. »Maj:t synes hafva i nåder gillat, samt att det för den skull är styrelsens »ovilkorliga skyldighet att, utan afseende på något annat, än det allmännas »väl förstådda intresse, bjuda till att få nyss nämnda öfverinseende m. m. »öfverflyttadt från Landtmäteristyrelsen till en sakkunnigare och lämpligare »myndighet.

»Af Landtmäteristyrelsen har aldrig fordrats och hon har äfven, »åtminstone under de sist förflutna 100 åren, alltid saknat sådana insigter »i fysik m. m., som äro nödvändiga för att kunna på fullt sjelfständig »grund både yttra sig i *alla*, rörande mått och vikt förekommande frågor »samt förskaffa *rikslikare* till mått, vigter o. d., äfvensom de två slags »kopior af *dessa likare*, som föreskrifvas i 4 § samt 7 § 1:o af nu gällande »stadga, angående mått och vikt.» — — — — — »Ofvan berörda bri- »stande insigter hafva alltid måst fyllas af Vetenskaps-Akademien. *Hon* »föreslog år 1854 det nu gällande systemet för rikets allmänna mått och »vikt, och deröfver fick ej ens den tidens Landtmäteristyrelse tillfälle att »yttra sig. *Hon* höres gemenligen öfver väckta förslag till nya och till »ändring af gällande författningar angående mått, vigter och vågar af alla »slag samt bränvinsprovare och termometrar, hvarvid ofta, likasom nu, »förekomma mycket skiljaktiga meningar emellan henne och Landtmäteri- »styrelsen, hvilket föranleder, bland annat, till infordrande af ytterligare »utlåtanden och försenadt afgörande af föreliggande frågor. *Hon* har måst »draga försorg om anskaffandet af icke allenast rikslikare för mått och »vigter, utan äfven deras ofvanberörda två slags kopior samt af modeller »till alla slags mått och vigter äfvensom till betsmän och spanmålsvåg »m. m. d. *Henne* åligger jemväl att besörja förfärdigandet af de likare- »provare och likare-termometrar, som skola finnas härstädes samt i länens »landtmäterikontor, äfvensom att omjustera dessa likare, när sådant be- »höfves, och anskaffa nya, då redan varande skadas eller förkomma. Men »om eljest åtskilliga tecken ej bedraga, så skulle icke allenast — som ock »vore billigt — Akademien eller åtminstone hennes nu varande utmärkte »fysiker, hvilken troligen författat föreliggande utlåtande och förslag, »gerna mottaga befrielse från ofvan omförmälda, i förslaget ej ens nämnda

»sysselsättningar och skyldigheter, utan äfven den vigtiga saken göra en »vinst, om den icke mera komme att behandlas, såsom hittills skett, utaf två, »af hvarandra oberoende myndigheter, utan af en enda, därför i alla afseen- »den väl utrustad myndighet.

»Landtmästeristyrelsen föreställer sig i underdånighet, att denna myn- »dighet alldeles icke behöfde eller borde byggas på ny grund och således med »stora kostnader för det allmänna, utan att den kunde vara, antingen öfver- »direktören för Mynt- och Kontrollverken, eller öfverdirektören för Tekno- »logiska institutet, eller ock, och helst det, chefen uti Eders Kongl. Maj:ts »Finansdepartements byrå för kontrollen å tillverkningsavgifter — i hvilket »senare fall justeringsväsendet skulle, likasom nämnda byrå blifvit det, »flyttas från Eders Kongl. Maj:ts Civildepartement till Finansdeparte- »mentet.»

Denna sin mening grundade styrelsen på hufvudsakligen följande skäl, nämligen:

att nämnde byråchef skall dels, enligt nådigt bref den 1 Juni 1855, icke allenast öfver de för kontrollen å bränvinstillverkning särskildt för- ordnade personer utöfva tillsyn och befäl, så att gällande föreskrifter öfver allt blifva med enhet, kraft och följdriktighet handhafda, utan ock att, när vid bränvinslagstiftningens tillämpning i en eller annan måtto bemärkas sådana brister eller hinder, som fordra att genom särskilda åtgärder af- hjelpas, derom göra anmälan till Departementschefens vidare handlägg- ning m. m., samt dels, enligt nådigt bref den 9 Juni 1865, bereda och biträda vid expeditionen af Eders Kongl. Maj:ts beslut i alla de till De- partementet ingående besvärsmål eller ansökningar, som beröra bränvins- lagstiftningen och dess tillämpning, jemväl i sådana delar, som icke afse blott kontrollen öfver tillverkningen, äfvensom »biträda vid behandlingen »af sådana mål och ärenden inom Departementet, för hvilkas handlägg- »ning teknisk insigt erfordras, såsom frågor angående mått och vikt, justering »m. m. d.»;

att den ifrågavarande byråchefen, för att kunna fullgöra förenämnda åligganden, ovilkorligen måste ega alla de insigter och egenskaper, som Vetens- skaps-Akademien samt, utförligare och bättre, ofvan omförmälde norske komiterade uppgifvit såsom oundgängligen erforderliga för en justerings- direktör;

att han, som till biträde vid sin byråchefsbefattning har en särskildt tillförordnad och aflönad kanslist, är med all säkerhet så litet upptagen af samma befattning, att han skulle, utan nämnvärdt hinder af de till

byråchefsbefattningen hörande göromål, kunna utbilda och sköta sin kontrollbyrå i den af styrelsen afsedda riktningen;

att detta skulle jemväl kunna ske, utan att det allmänna derigenom tillskyndades, åtminstone *stora*, nya utgifter, enär innehafvarne af nämnde byråchef- och kanslistbefattningar voro aflönade, den förre med 5,500 kronor och den senare med 2,880 kronor och dessutom af dem skulle uppbäras det icke obetydliga justeringsarfvode, som tillkom öfveringeniören i generallandtmäterikontoret; samt slutligen

att, då en noggrann och sakkunnig tillsyn öfver justerarnes i länen verksamhet är af stor vikt, men omöjligen kan utöfvas af Landtmäteristyrelsen och ej heller tillhör henne, utan, jemlikt 55 § 2 mom i nådiga stadgan angående mått och vikt, Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande, som dock dertill äro föga passande, en dylik tillsyn skulle kunna, med ringa särskild kostnad för det allmänna, utöfvas af den oftanämnde byråchefen, emedan han i alla fall måste göra resor i länen, såvida han skall kunna noggrant fullgöra sin skyldighet, enligt ofvan anförda nådiga bref den 1 Juni 1855.

Slutligen yttrar Landtmäteristyrelsen i sitt ifrågavarande utlåtande: »Det skulle måhända kunna sägas att, likasom de norske komiterade föreslagit, det justeringsdirektören i Norge borde tillsammans med ett par »vetenskapsmän bilda en styrelse för behandling af alla frågor, som angå »mått och vikt, jemväl ett par vetenskapsmän borde ställas vid sidan om »den ofvannämnde byråchefen i dess egenskap af styresman för justerings»väsendet. Om, hvilket är att betvifla, detta verkligen skulle vara nödigt, »så äro i sådant afseende att tillgå Vetenskaps-Akademien astronom, fysiker och kemist, öfverdirektören för Mynt- och Kontrollverken, öfver»direktören för Teknologiska institutet m. fl., och de bland desse män ut»valde kunde då möjligen anställas på samma sätt och för liknande ändamål, som åtskillige embetsmän nu äro, med knappt nämnvärd kostnad för »det allmänna, satta vid sidan om chefen för Statistiska byrån samt ut»göra med honom, under ordförandeskap af Statsrådet och Chefen för Eders »Kongl. Maj:ts Civildepartement, den Statistiska beredningen.

»Det skulle måhända äfven kunna sägas, antingen att det icke vore »lämpligt, att justerarne tillsattes och afskedades af byråchefen, eller ock »att han härmed finge stor sysselsättning; men i Norge tillsätts och afskedas »alla justeringsmästare och justerare af justeringsväsendets styrelse, och här »i landet har under de sist förflutna 5 åren 1871—1875 tillsammans affidit »7, afskedats 11 och konstituerats 16 justerare, eller i medeltal årligen

»resp. 1, 2 och 3, hvaraf nyss berörda sysselsättnings ringa omfång torde »kunna inses.

»Det skulle slutligen måhända äfven kunna sägas, att den justering, »som nu verkställes af öfveringeniören härstädes och angått 5,336 justerings- »pjeser af alla slag år 1866, 5,029 år 1867, 5,349 år 1868, **12,070 år 1869**, »8,228 år 1870, 10,178 år 1871, 9,027 år 1872, **13,046 år 1873**, 13,361 »år 1874 och 13,757 år 1875, eller i medeltal under dessa tio år 9,538, »blefve allt för betungande för den ofvannämnda byrån; men härvid före- »kommer, *dels* att antalet justeringspjeser varit så stort *från och med år »1869*, derföre att öfveringeniören skolat justera *icke allenast* alla de många »medicinallängdmått och medicinalvigter, ensamt de senare utgörande 6,901 »år 1869, med hvilka apoteken borde förse till följd af nådiga kungörelsen »den 23 Juli 1869, angående det franska mått- och vigtsystemets begag- »nande för medicinskt bruk, *utan äfven*, enligt nådiga bref af den 9 Sep- »tember 1873 och den 5 Maj 1875, det ändå större antal gramvigter, hvilka »erfordrats för Postverkets räkning, men hvilket större justeringsbestyr år- »ligen förminskas, i samma mån det verkställes af dertill berättigade juste- »rare i länen, samt *dels* att för all justering af ifrågavarande slag särskild »betalning erlägges enligt justeraretaxan, hvadan ock öfveringeniörens *brutto*- »inkomst för den af honom verkställda justering, som utgjorde, ören obe- »räknade, 903 r:dr år 1868, utgjort 2,277 r:dr år 1869, 1,342 r:dr år 1870, »1,563 r:dr år 1871, 1,618 r:dr år 1872, 2,232 r:dr år 1873, 2,038 »r:dr år 1874 och 2,081 kronor år 1875.

»*Med stöd af allt, hvad styrelsen nu anfört, anser sig styrelsen böra i »underdånighet föreslå, att alla hennes och öfveringeniörens härstädes åliggan- »den beträffande öfverinseende å mått och vikt samt justering af mått, vigter »och vågar, spanmålsvågar och bränvinsprofningsinstrument måtte, på af Eders »Kongl. Maj:t i nåder framdeles bestämmande tidpunkt, öfverflyttas på chefen »för Eders Kongl. Maj:ts Finansdepartements byrå för kontrollen å tillverk- »ningsafgifter och hans underlydande.*» — — — — —

Vid underdånig föredragning den 3 Mars 1876 af Vetenskaps-Aka-
demiens ofvannämnda författningsförslag och Landtmäteristyrelsens der-
öfver afgifna utlåtande, yttrade föredragande Departementschefen, att —
då frågan om inrättande af en särskild centraljusteringsbyrå kunde blifva
ganska vidtomfattande och fördenskull för dess slutliga afgörande erfor-
drades fullständigare utredning än dithills skett, men ordnandet af juste-
ringsväsendet icke oskiljaktigt sammanhängde med antagande af nytt sy-
stem för mått och vikt — för det dåvarande ej torde vara af nöden att

ingå i vidare pröfning af samma fråga, utan anhöll att, sedan den vunnit erforderlig beredning, få till densamma återkomma, samt hemstälde, att Eders Kongl. Maj:t tacktes till 1876 års Riksdag afgifva nådig proposition angående antagande af det metriska mått- och vigtsystemet i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i detta afseende af Vetenskaps-Akademien i dess underdåniga förslag framställda grunder, hvilket allt af Eders Kongl. Maj:t i nåder bifölls. Sedan Riksdagen i nästan alla delar antagit samma proposition med den bestämmelse, angående öfvergången från det gamla till det nya systemet, att från början af år 1879 och intill början af år 1889 de hittills gällande eller ock de nya måtten och vigterna må af hvar och en enskild i handel och rörelse användas, dock så att, då antingen aflemnare eller mottagare af varor sådant fordrar, nu gällande mått och vigter skola begagnas, samt derom i underdånig skrifvelse den 14 Maj 1876 gjort anmälan, så hemstälde Landtmäteristyrelsen, med anledning af hvad sålunda här i landet förekommit och åtskilligt, som, i fråga om justeringsväsendets ordnande i Norge, derstädes blifvit beslutadt, i underdånigt memorial af den 26 i nyssnämnda månad, att, derest Eders Kongl. Maj:t icke funne skäl i nåder bifalla styrelsens i underdåniga utlåtandet den 19 Januari samma år framställda förslag om justeringsverkets ställande under öfverinseende och ledning af chefen för Eders Kongl. Maj:ts Finansdepartements byrå för kontrollen öfver tillverkningsafgifter, Eders Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, om icke styrelsens och öfveringenjörens i generallandtmäterikontoret befattningar med mått, vikt och bränvinspröfningsinstrument kunde uppdragas åt Kontrollverket.

Sedermera eller den 15 Augusti 1876 uppdrog Statsrådet och Chefen för Civildepartementet åt generaldirektören för landtmäteriet att inkomma med förslag till nådig stadga angående mått och vikt efter metriska systemet, med hvad dertill hör.

I Norge har Stortinget icke allenast hufvudsakligen godkänt Kongl. Maj:ts ofvannämnda nådiga proposition den 25 Januari 1875 angående utfärdandet af en lag om metriskt mått och vikt, utan äfven beviljat såsom »gage» för en justeringsdirektör 1,200 specier eller 4,800 kronor och för en hvar af justeringsstyrelsens två ledamöter 200 specier eller 800 kronor. Derefter har en vetenskapsman, nämligen medicine kandidaten A. Arndtsen, den 24 Augusti 1875 konstituerats till justeringsdirektör. Vidare har Kongl. Maj:t den 22 Januari 1876 fastställt ett reglemente för det norska justeringsväsendet, hvilken författning innehåller, bland annat, i § 1: »Justeringsväsendet skall bestyras af en justeringsdi-

rektör och två tillförordnade ledamöter, hvilka alla tillsättas af konungen;» i § 4: »Justeringsdirektören har särskildt att påakta, det hufvudnormalerna fortfarande hafva erforderlig noggrannhet samt att justera justeringsmästares och justerares kontroll- och arbetsnormaler. Han har att vägleda och kontrollera justeringsmästarne och justerarne med hänsyn till det tekniska utförandet af det dem åliggande värf och att påakta, att de hålla sina arbetsnormaler i tillbörlig öfverensstämmelse med kontrollnormalerna samt att deras öfriga, till justeringen begagnade redskap hafva nödig noggrannhet och känslighet;» i § 5: »Justeringsdirektören skall vara skyldig att, på anfordran af vederbörande regeringsdepartement, bistå administrationen i alla saker, hvilka fordra metronomiska undersökningar, såsom anskaffande och begagnande af normaler för gasmätare, af normaltermometrar, af normaltryckmätare för ångmaskiner, af alkoholometrar, af sackarometrar m. m. d. Han har af sådan anledning att på anfordran öfvertaga kontrollen med förfärdigandet af de i sådant ändamål nödiga apparat och instrument samt att revidera desamma och kontrollera deras revision;» i § 7: »De två tillförordnade ledamöterna af justeringsväsendets styrelse hafva att deltaga med justeringsdirektören i afgörandet af alla justeringsväsendet rörande allmänna regler och beslut. De hafva särskildt att deltaga med justeringsdirektören uti de i detta reglemente bestämda jemförelser af riksprototyperna med de som hufvudnormaler för justeringsväsendet bestämda kopior af dem, af de sistnämnda med justeringsdirektörens hufvudnormaler och den inbördes jemförelsen af dessa, samt i bestämmandet af förfaringssättet för justeringen af kontrollnormalerna och arbetsnormalerna samt af alla under justeringsväsendet hörande mätningsoch vägningsredskap. De deltaga i alla beslut om det, som skall anskaffas för justeringsväsendets räkning. De hafva slutligen äfven att, på anfordran, bistå justeringsdirektören i en hvar annan riktning vid utförandet af det honom anförtrodda värf;» samt i § 12: »Justeringsmästare och justerare förordnas af justeringsväsendets styrelse, af hvilken de åter kunna afskedas efter 3 månaders uppsägelse.» Vidare har Kongl. Maj:t till ledamöter i Justeringsstyrelsen i nåder utnämnt professorerne vid Kristiania universitet i matematik, f. d. Statsrådet O. J. Broch och i astronomi C. F. Fearnley.

Slutligen har generaldirektören för landtmäteriet, på grund af det honom meddelade, förut omnämnda uppdrag, den 30 sisl. Januari afgifvit förslag till författningar om mått och vikt efter det metriska systemet. Enligt detta förslag skulle öfverinseendet å mått och vikt samt

hvad dermed eger sammanhang handhafvas af en Justeringstyrelse och denna utgöras af Kontrollverkets embets- och tjenstemän eller kontrolldirektören, en kontrollör och en assistent. *Kontrolldirektören* skulle i främsta rummet vara Eders Kongl. Maj:t ansvarig för fullgörandet af Justeringstyrelsens åligganden, med rättighet att begära och erhålla råd och upplysningar af Vetenskaps-Akademiens astronom, fysiker och kemist. *Kontrolldirektören* skulle vidare med allena beslutanderätt i alla inom styrelsen förekommande ärenden, sedan han inhemtat kontrollörens yttranden, åligga, bland annat, att konstituera justeringsmästare och justerare af mått och vigrer samt af bränvinsprofningsinstrument, äfvensom sakkunnige medhjelpare åt desse tjenstemän samt bevilja dem tjenstledighet och för dem tillförordna vikarier; att låta förfärdiga och sjelf justera Justeringstyrelsens arbetslikare; att under sin embetsutöfning ställa sig till efterrättelse hvad rörande mått och vigt samt bränvinsprofningsinstrument är stadgadt och vaka öfver att justeringsverket till alla delar svarade mot det, med dess inrättande åsyftade ändamål, i hvilket afseende han skulle, då Eders Kongl. Maj:t efter hans underdåniga anmälan eller eljest så nödigt funne, företaga resor i riket, hvarunder han borde undersöka justeringskamrarnes och justerarnes likare och vågar samt efterse, om deras justerings-journaler och -verkstäder vore i behörigt skick och huru underlydande tjenstemännen för öfrigt fullgjorde sina skyldigheter i tjensten; samt att om hvarje af honom företagen embetsresa till Eders Kongl. Maj:t afgifva underdånig berättelse. *Kontrollören* skulle åligga, bland annat, att föredraga alla de mål och ärenden, som på Justeringstyrelsens afgörande komme att bero, äfvensom föra det protokoll, som dervid kunde finnas nödigt; att vid föredragning yttra sin mening om det beslut eller den åtgärd, som borde vidtagas och skälen dertill framställa, allt med dels rättighet att, om kontrolldirektören fattat ett mot kontrollörens mening stridande beslut, sig deremot reservera med åberopande af hvad han förut anfört, och dels skyldighet att, när så skett vid handläggning af ärende, hvarom utlåtande skulle till Eders Kongl. Maj:t afgifvas, låta sin särskilda mening, genom utdrag af protokollet i denna del, åtfölja den till Eders Kongl. Maj:t afgående expeditionen; att med kontrolldirektören ansvara för alla dennes beslut och åtgärder, mot hvilka kontrollören ej reserverat sig; att biträda kontrolldirektören vid uppsättandet af expeditioner och alla sådana kontrasignera samt i behörigt skick till sin bestämelseort låta befordra; att justera justeringskamrarnes och justerarnes kontroll- och arbetslikare samt modeller äfvensom landtmäterimåtskalor samt besörja om tillhandahållande

af nämnda redskap, då de af vederbörande blefve requirerade; samt att justera spanmålsvågar. *Assistenten* skulle föra Justeringsstyrelsens diarium och ombesörja dess ekonomiska angelägenheter samt i öfrigt, jemlikt af Justeringsstyrelsen utfärdade föreskrifter, biträda vid inom densamma förefallande göromål. Vid kontrolldirektörens frånvaro, förhinder af jäf eller annat laga förfall eller afgang från embetet, skulle det tillkomma kontrollören och assistenten att, derest ej annorlunda af Eders Kongl. Maj:t i nåder förordnades, gemensamt förvalta Justeringsstyrelsen, med samfärd ansvarighet för de åtgärder och beslut, hvarom de voro ense; dock att, när kontrolldirektören vore stadd på embetsresor eller begagnade semester eller af tillfällig sjukdom under kortare tid, högst sex veckor, vore hindrad att sitt embete utöfva, den sålunda tillförordnade styrelsen icke skulle ega att till Eders Kongl. Maj:t afgifva yttranden rörande stiftande af nya eller ändring i gällande lagar och författningar, och icke heller tjenstemän eller betjente till- eller afsätta eller utfärda nya eller ändra gällande reglementariska föreskrifter, formulär o. d.; och skulle, när skiljaktiga meningar vid något ärendes handläggning uppstode mellan kontrollören och assistenten, den förres mening blifva gällande och han ensam för beslutet ansvara, såvida assistenten låtit sin särskilda mening i protokollet inflyta. Slutligen föreslås, att justering af mått och vigter i allmänhet skall verkställas af dertill förordnade justeringsmästare samt justerare af mått och vigter; att justeringsmästarne skola vara föreståndare för hvar sin justeringskammare; att två sådane skola inrättas i hufvudstaden och en i hvarje annan landshöfdingeresidensstad, än Stockholms läns; samt att justerare af mått och vigter skola tillsättas inom andra än nu nämnde städer samt inom köpingar, landkommuner, verk och inrättningar, en eller flere tillsammans, hvilka anse sig behöfva dem och antingen vilja bestå erforderliga justeringsredskap eller träffat öfverenskomelse med kompetent person att sådana redskap på egen bekostnad anskaffa och justerarebefattningen sig åtaga; varande likväl i afseende å justerarne alternativt föreslaget, att, om behofvet det kräfde, sådane skulle, utan föregången anmälan af kommuner, kunna tillsättas inom vissa bestämda, på längre afstånd från hufvudstaden eller landshöfdingeresidensstäderna belägna justeringsdistrikt och att desse tjenstemän skulle på allmän bekostnad förses med erforderliga justeringsredskap.

Af denna redogörelse för hvad hittills förekommit i fråga om nya anordningar för justeringsväsendet synes Komitén ovedersägligen framgå vigten deraf, att högsta ledningen af och öfverinseendet å denna angelägenhet lemnas åt en myndighet, som innehar de fysikaliska och tekniska insigter, hvilka äro oundgängligen erforderliga för ett riktigt bedömande af vissa frågor, som röra mått och vikt samt för verkställande af mera grannliga justeringar. Att, på sätt Vetenskaps-Akademien föreslagit, inrätta en centraljusteringsbyrå med generaldirektören för landtmäteriet såsom chef och en i nyssnämnda afseende väl kvalificerad vetenskapsman såsom ledamot, hvilken skulle i justeringsstyrelsen ega säte och stämma, då der förekomme frågor, för hvilkas utredande och bedömande hans vetenskapliga insigter behöfde tagas i anspråk, är en lösning af frågan, som synes Komitén icke fullt tillfredsställande. Förhållandet är visserligen för närvarande, att de fleste justerare tillika äro landtmätare — hvilket Akademien anför såsom skäl för justeringsverkets och landtmäteriets bibehållande under samme chef — men orsaken till detta förhållande ligger ej i något verkligt samband mellan dessa båda förvaltningsgrenar, hvilka fast mer hafva alldeles skiljda ändamål, som hvar för sig böra tillgodoses, men hvilkas ernående icke kan genom de båda verkens förning på något sätt befrämjas. Redan detta vore utan tvifvel skäl nog att icke fortfarande bibehålla verken under en gemensam chef. Men äfven ett annat viktigt skäl talar emot en sådan organisation. I alla de frågor, som komme att erfordra utredning eller yttrande af den biträdande vetenskapsmannen — och dessas antal blefve, åtminstone innan det beslutade nya systemet för mått och vikt hunnit ordnas, utan tvifvel jemförelsevis med Justeringsstyrelsens öfriga göromål ganska stort, då hos chefen för ett annat verk med helt främmande ändamål icke kunna förutsättas sådana insigter i hithörande ämnen, att ens tekniska frågor af mindre invecklad beskaffenhet skulle af honom utan anlitande af vetenskapsmannen kunna sjelfständigt afgöras — borde väl, om hvarje fråga skulle finna sin riktiga lösning, den sakkunnige ledamotens yttrande vara i frågan *ensamt* bestämmande, men då komme ock chefen att sakna allt inflytande i afseende på de viktigaste frågornas lösning och, vid sådant förhållande kunde med skäl ifrågasättas, om icke en sådan chef vore för justeringstyrelsen alldeles umbärlig.

Beträffande derefter Landtmäteristyrelsens förslag att skilja justeringsväsendet från landtmäteriet och antingen ställa detsamma under öfverinseende och ledning af chefen för Eders Kongl. Majts finansdepartements

byrå för kontrollen öfver tillverkningsavgifter, eller ock förena det med Kontrollverket; så förekommer mot det senare af dessa båda förslag, *att* de kompetensvilkor, som för närvarande, enligt instruktionen för Kontrollverket den 8 December 1876, äro föreskrifna för anställning såsom tjänsteman i detta verk, blifvit bestämda med fästadt afseende derå, att för desse tjänstemän erfordras hufvudsakligen kemiskt-tekniska insigter, således insigter till art och möjligen äfven till omfattning helt andra än de fysikaliska och tekniska kunskaper, som med nödvändighet måste förutsättas för justeringsväsendets lämpliga och ändamålsenliga handhafvande; *att* kontrolldirektören icke innehar en så sjelfständig tjänsteställning, att åt honom lämpligen skulle kunna uppdragas ledningen af justeringsväsendet och styrelsen öfver den dithörande personal, enär han i egenskap af myntproberare är beroende af göromålen vid Myntverket, der arbetet och anordningarne bestämmas af myntdirektören; *att* således äfven om en förening af justerings- och kontrollväsendet för öfrigt vore tjenlig, densamma nödvändigt förutsätter en omreglering af de nyss organiserade Mynt- och Kontrollverken; samt *att* det synes mindre lämpligt att en tjänsteman, hvilken, såsom förhållandet är med kontrolldirektören, dagligen behöfver, för utöfvandet af sin verksamhet, använda de noggrannaste vigter, sjelf skall vara den, som eger högsta inseendet öfver dessa vigters justering. Härtill kommer att, sedan numera metriska mått- och vigtsystemet blifvit i riket antaget, Justeringsstyrelsen under närmaste tiden efter det ny stadga om mått och vikt utfärdats, blifver så sysselsatt med anskaffande af likare och modeller till mått och vigter för styrelsens egen räkning samt med anskaffande, justering och utdelning till vederbörande justerare i orterna af de likare och modeller, som af dem vid justering skola användas, att med alla dessa bestyr svårligen kunde förenas kontrolldirektörens nuvarande många och högst viktiga åligganden vid Mynt- och Kontrollverken. Sist anförda skäl torde äfven gälla i viss, om än icke lika hög grad i fråga om förslaget att åt chefen för ofvannämnde kontrollbyrå öfverlemna ledningen af justeringsväsendet, hvilket förslag eljest varit för Komitén synnerligen tilltalande, helst denne chef för en del af de honom i denna egenskap tillkommande göromål måste besitta i det närmaste enahanda insigter, som för justeringsväsendets chef äro oeftergifliga. Då emellertid nämnda byråchefs befattning icke för närvarande är ledig och nuvarande innehafvaren deraf måhända icke kan åläggas en sådan tillökning i sina göromål, som af detta förslags antagande skulle blifva en följd, men justeringsväsendets tidsenliga ordnande är en fråga, hvars lösning, med hänsyn till de mång-

artade åtgärder som i närmaste framtiden blifva nödvändiga för det nya mått- och vigtsystemets införande, icke bör till en oviss tidpunkt uppskjutas, har Komitén väl icke nu kunnat till omedelbart antagande förorda sistnämnda förslag, men dock ansett sig böra hemställa, att — om Justeringsstyrelsens verksamhet, såsom Komitén för sin del antager, sedan det nya justeringsverket i alla afseenden blifvit ordnad, visar sig blifva af så ringa omfattning, att den icke gifver verkets styresman full sysselsättning — vid en sådan tidpunkt måtte tagas under pröfning, huruvida å honom icke kunde öfverflyttas andra lämpliga göromål och i sådant fall företrädesvis de, som tillkomma byrån för kontrollen öfver tillverkningsafgifter.

Då Komitén sålunda funnit öfverinseendet öfver justeringsväsendet hvarken böra stå under ledning af landtmäteriets chef eller lämpligen kunna åläggas kontrolldirektören, och icke heller nu låta sig förenas med ofvannämnde kontrollbyrå, samt Komitén lika litet funnit något annat einbetsverk kunna till gagn för saken i sig upptaga justeringsverket, återstår för Komitén endast att förorda, det samma öfverinseende uppdrages åt en särskild för ändamålet organiserad Justeringsstyrelse.

Om chefskapet för justeringsverket uppdrogs åt en dertill fullt kvalificerad vetenskapsman, hvilken lämpligen kunde benämnas *justeringsdirektör* och hvilken skulle ega ensam beslutanderätt i alla på Justeringsstyrelsens afgörande beroende frågor, borde denne kunna ej blott öfvertaga allt hvad generaldirektören och öfveringenjören nu åligger i fråga om mått- och vigtväsendet med hvad dertill hörer, utan äfven lemna sådana upplysningar och vetenskapliga utredningar i hithörande ämnen, som hittills måst från Vetenskaps-Akademien infordras, äfvensom ombesörja anskaffandet af de nya rikslikare, hufvudlikare och arbetslikare samt modeller, som nu blifva erforderliga, hvilket ombesörjande eljest, enligt generaldirektörens för landtmäteriet förut omnämnda förslag till författningar om mått och vikt efter det metriska systemet, skulle åligga samma Akademi, och hvartill motsvarande bestämmelser finnas i 1865 års stadga om mått och vikt. Denne chef torde ock böra åläggas omjusteringen ej mindre af Myntverkets vigter och vågar, hvilken justering nu, jemlikt nådiga instruktionen den 8 December 1876 för samma verk, skall verkställas af särskild person, som af Chefen för Finansdepartementet dertill förordnas, än äfven af Kontrollverkets och Riksbankens vigter och vågar, hvarom för närvarande föreskrifter saknas.

Om än, till följd af göromålens beskaffenhet, justeringsdirektören icke

lärer böra komma i åtnjutande af årlig semester, samt behof af vikarie för honom således icke af denna anledning bör komma i fråga, måste dock sådant behof förutsättas kunna af inträffande sjukdoms- eller annat förfall uppstå, likasom tillgång på tjenlig person, som kan fylla chefens plats är oafvisligen af nöden vid tillfällen, då denne af erforderliga inspektionsresor eller af andra tjensteåligganden hindras att sin befattning utöfva. Detta behof har Komitén ansett lämpligast kunna på följande sätt tillgodoses. Uti ofvannämnde förslag till författningar om mått och vikt efter det metriska systemet hemställles, såsom ofvan är nämndt, om inrättande i Stockholm af två justeringskammare, hvilkas föreståndare skulle verkställa all den justering af mått och vikt, som inom Stockholm och de delar af Stockholms län, hvilka icke komme att utgöra egna justeringsdistrikt, hos dem begärdes. Denna justering torde likväl utan afsevärd olägenhet kunna verkställas af en enda justeringskammare; och borde enligt Komiténs mening denna justeringskammare förenas med Justeringsstyrelsen och förestås af en justeringsmästare, hvilken skulle ega sådana kvalifikationer, att han kunde såväl i allmänhet biträda justeringsdirektören vid justeringsgöromålen, som äfven vid dennes frånvaro eller förfall intaga hans plats. Någon ytterligare tjänsteman vid detta verk synes Komitén icke blifva erforderlig, men väl en vaktmästare, med åliggande att jemväl biträda vid justeringsverket. Öfriga behofvet af arbetskrafter skulle vid tillfällen, då sådant förefunnes, tillgodoses genom tillfälliga biträden.

En sådan anordning af Justeringsstyrelsen skulle medföra, utom nu antydda fördelar, äfven den, att statsverkets uppförfingar för densamma komme att blifva högst obetydliga, om ens några, derest, såsom Komitén vill föreslå, de justeringsarfvoden, hvilka för närvarande såsom sportler uppbäras af öfveringenjören i generallandtmäterikontoret och justerarne i Stockholm indroges och redovisades till statsverket, mot det att bestämda löner åt Justeringsstyrelsens tjänstemän anvisades. Efter hvad för Komitén uppgifvits belöpte sig nämnde öfveringenjörs sportler under åren 1866—1875 i medeltal till 1,200 kronor; och torde justerarnes i Stockholm nettobehållning af justeringsarfvodena årligen i medeltal kunna beräknas till omkring 10,000 à 12,000 kronor.

Slutligen bör Komitén icke underlåta att fästa uppmärksamheten dera att, om justeringsväsendet fortfarande skulle bibehållas i förening med landtmäteriet, betydliga kostnader skulle förorsakas staten i och för beredande af en för justeringen ändamålsenlig lokal, enär den, som för närvarande af justeringsverket begagnas är för ändamålet alldeles otillräcklig

och icke kan inom generallandtmäterikontorets hus utvidgas utan en dyrbar tillbyggnad. Kostnader för enahanda ändamål lära ej heller kunna undvikas, om justeringsväsendet förenades med Kontrollverket, hvars hus, i och för sig olämpligt såsom beläget vid en mycket trafikerad gata, i hvarje händelse icke kunde i oförändradt skick inrymma jemväl Justeringsstyrelsen. Den lokal, som denna styrelse, åt sig sjelf lemnad, i och för sina ändamål behöfver, kan vara ganska inskränkt, blott den i öfrigt är lämplig. Utan någon nybyggnad eller synnerlig kostnad för nödiga ändringar kan således utan tvifvel en sådan lokal erhållas inom något af statens härvarande hus.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Komitén,

att öfverinseendet öfver justeringsväsendet må uppdragas åt en särskild styrelse, hvars chef, under benämning af justeringsdirektör, bör ega de kvalifikationer och den myndighet, som ofvan blifvit antydde; dock att, derest denna styrelses verksamhet skulle, sedan det nya justeringsväsendet blifvit i alla afseenden ordnad, visa sig icke blifva af tillräcklig omfattning för att lemna dess chef full sysselsättning, Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i förnyadt öfvervägande, om ej, på sätt ofvan blifvit antydt, med chefskapet för justeringsverket kunde förenas de göromål, som åligga bränvinskontrollbyrån eller andra lämpliga åligganden;

att i egenskap af biträde åt justeringsdirektören i styrelsen anställes en justeringsmästare, som tillika är föreståndare för justeringskammaren i Stockholm; med skyldighet för denne justeringsmästare att, då justeringsdirektören af sjukdom eller annat förfall är hindrad att sin tjänst utöfva, företräda hans plats;

att hos styrelsen må anställas en vaktmästare, äfvensom af justeringsdirektören, då för göromålens jemna gång sådant erfordras, antagas tillfälligt arbetsbiträde;

att justeringsdirektören och justeringsmästaren må utnämnas af Eders Kongl. Maj:t, den senare efter förslag af justeringsdirektören;

att, om justeringsdirektören är utöfver fjorton dagar hindrad att sitt embete utöfva, derom skall hos Eders Kongl. Maj:t göras underdånig anmälan; men att eljest, derest ej för hvarje särskildt fall annorlunda förordnas, justeringsdirektörens embete skall förvaltas af justeringsmästaren; samt

att, om justeringsmästaren af en eller annan anledning är förhindrad att sin tjänst utöfva, justeringsdirektören eger att som vikarie för honom under högst en månad förordna annan lämplig person; men att, om dylikt vikariat blifver för längre tid behöfligt, justeringsdirektören skall derom hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig framställning.

Derest Komiténs nu framställda förslag om justeringsväsendets skiljande från Landtmäteristyrelsen vinner Eders Kongl. Maj:ts nådiga bifall, skulle öfveringenjören i generallandtmäterikontoret befrias från följande af de honom nu åliggande göromål, nämligen: *att* föredraga, uppsätta och expediera alla mål och ärenden dels rörande öfverinseendet å och justeringen af mått, vigter samt vägnings- och bränvinsprofningsinstrument och dels angående justerares tillsättning, tjänstgöring och entledigande; *att* vid dessa måls föredragning föra protokoll; *att* upprätta register öfver inneliggande koncepter till expeditioner och protokoll i sådana mål; *att* föra matrikel samt för hvarje år befordrings- och afgångsförteckning öfver justerarne, äfvensom att förrätta den vid generallandtmäterikontoret förefallande justering af landtmäteri-, vägnings- och bränvinsprofningsinstrument samt af mått och vigter. Dessa göromål hafva, allt sedan Landtmäteristyrelsen och öfveringenjören befriades från bestyret med Rikets ekonomiska karteverk, hufvudsakligast upptagit öfveringenjörens tid. Hans öfriga åligganden äro dels så få, dels af så ringa omfattning, att desammas fullgörande icke erfordrar en särskild tjänsteman. Om deraf öfverflyttades på generallandtmäterikontorets *chef* följande, nämligen: *att* tillse, att arkivets alla kartor och handlingar hållas i god ordning samt riktigt registreras och antecknas äfvensom att de utlånade behörigen återfordras; *att* anordna de ingenjörerna åliggande publika göromål och mellan vederbörande tjänstemän fördela den privata karterenovationen samt hålla hand öfver att deras arbeten varda skyndsamt och behörigen verkstälde; *att* öfver de af aktuarien och ingenjörerna förrättade göromål föra anteck-

Landtmäteri-
styrelsen.

ningsbok, så uppställd, att deraf tydligen må synas, hvad en hvar af dem under året uträttat; om vidare åt *landtmäterisekreteraren* uppdroges: att föredraga, uppsätta och expediera de mål och ärenden, som angå general-landtmäterikontorets arkiv, skattläggningar, byten, förmedlingar och afvittringsförrättningar samt aktuariens och ingenjörernes vid kontoret tillsättning, tjänstgöring och entledigande; att vid dessa måls föredragning föra protokoll; att upprätta register öfver inneliggande koncepter till expeditioner och protokoll i dessa mål; samt att föra matrikel och för hvarje år särskild befordrings- och afgångsförteckning öfver generallandtmäterikontorets embets- och tjänstemän; och om slutligen den öfveringenjören nu åliggande skyldigheten att föra räkning öfver de böter och viten, som till kontoret inflyta, och öfver dessa medels användande ålades *aktuarien*, hvilken redan nu förer expensmedelsräkningen och i allmänhet ombesörjer generallandtmäterikontorets ekonomiska angelägenheter; så skulle öfveringenjörstjensten blifva obehöflig och kunna indragas.

Äfven generallandtmäterikontorets chef skulle genom justeringsverkets skiljande från landtmäteriet komma att befrias från åtskilliga af de göromål, som hittills upptagit hans tid. Öfverinseendet å mått och vikt med hvad dermed eger sammanhang, jemte den uppsättning af expeditioner i hithörande frågor, som, enligt hvad ofvan införda redogörelse öfver antalet utgångna expeditioner utvisar, af honom verkstälts, skulle nämligen upphöra. I betraktande häraf och då, såsom redan är anmärkt, Landtmäteristyrelsens göromål betydligt minskats under senare åren och antagligen icke framdeles komma att i någon större mån ökas, för såvidt icke åt styrelsen skulle uppdragas nya, för dess nuvarande ändamål främmande åligganden, synes Komitén styrelsens verksamhet nu vara och framdeles blifva af den jämförelsevis ringa omfattning, att i spetsen för densamma icke kan erfordras en chef med de anseliga löneformåner och den högre embetsställning, som af den nuvarande chefen innehafvas. En chef för verket är emellertid nödvändig och denne, hvilken Komitén anser lämpligen böra benämnas *landtmäteridirektör*, skulle alltså öfvertaga de åligganden, som för generaldirektören återstå, sedan justeringsväsendet från Landtmäteristyrelsen blifvit skiljdt, med den makt och myndighet vid ärendenas afgörande, som denne nu tillkommer, och med skyldighet derjemte — då landtmäteridirektörens tid häraf ej blefve fullt upptagen — att uppsätta expeditioner uti åtminstone alla svårare och viktigare mål.

Landtmäterisekreterarens tjänst finner Komitén icke kunna undvaras. Väl hafva Landtmäteristyrelsens göromål i allmänhet och således äfven

sekreterarens minskats till antalet, men många af de återstående — för att icke tala om en mängd oundgängliga småbestyr — äro fortfarande af den vigt och beskaffenhet, att för deras ändamålsenliga handläggning fordras en föregående utredning, hvarmed landtmäteridirektören hvarken kan eller bör ensam sysselsätta sig. Ärendenas vigt i allmänhet och den stora makt, som är Landtmäteristyrelsen medgifven i 7 artikeln af gällande landtmäteriinstruktion, hvarigenom styrelsen bemyndigats ej blott att ådöma försumlige landtmätare böter från 5 till och med 25 kronor och att tillhålla dem genom lämpliga viten att deras skyldigheter fullgöra, utan äfven att skilja såväl tjenstemän i generallandtmäterikontoret som landtmätare för viss tid, högst 3 månader, från tjenstens utöfvande med förlust under tiden af de med tjensten förenade löneförmåner, göra känbart behovet i styrelsen af en föredragande, hvilken jemte chefen vore ansvarig för de af styrelsen vidtagne åtgärder eller fattade beslut, mot hvilka reservation ej blifvit till protokollet anförd. Landtmäterisekreteraren måste derföre bibehållas med hufvudsakligen enahanda skyldigheter, som för närvarande; men då landtmäteridirektören, sekreteraren till lättnad i dess åligganden, skulle medhinna utredning af många mål och uppsättning af de mera besvärliga expeditionerna, kan hinder ej möta för landtmäterisekreteraren hvarken att öfvertaga de göromål som, efter hvad ofvan sagts, borde till honom öfverflyttas, derest öfveringeniörstjensten indroges, eller att — stundom med biträde af någon extra ordinarie tjensteman — verkställa det arbete, som förrättas af den hos styrelsen nu anstälde, men enligt Komiténs mening ej vidare behöflige amanuensen, med undantag likväl dels af den diariiföring, som nu verkställas af denne amanuens under aktuariens tillsyn och ansvar, men hvilken lämpligen kan och bör af aktuarien sjelf väsentligen ombesörjas, dels ock af det arbete, som påkallas af amanuensens skyldighet att föra särskildt diarium öfver de från landtmätarne i länen inkommande årsredogörelser och förteckningar öfver slutligen redovisade kartor och handlingar, hvilka, enär de skola i fiskalskontoret granskas och förvaras, äfven böra derstädes diariiföras.

På grund af hvad nu blifvit anfördt och Komitén i föregående betänkanden i fråga om förfall för chef och ledamot föreslagit, får Komitén hemställa,

att generaldirektörsembetet och öfveringeniörstjensten i generallandtmäterikontoret måtte indragas;

att Landtmäteristyrelsen hädanefter må utgöras af en landtmäteridirektör, såsom chef för landtmäteriet, och en landtmäterisekreterare med hufvudsakligen de åligganden, som här ofvan föreslagits;

att landtmäteridirektören och landtmäterisekreteraren må utnämnas af Eders Kongl. Maj:t, den senare efter förslag af Landtmäteristyrelsen;

att, om landtmäteridirektören är utöfver fjorton dagar hindrad att sitt embete utöfva, derom skall hos Eders Kongl. Maj:t göras underdånig anmälan; men att eljest, derest ej för hvarje särskildt fall annorlunda förordnas, landtmäteridirektörens embete skall förvaltas af landtmäterisekreteraren; samt

att, om landtmäterisekreteraren af en eller annan anledning är förhindrad att sin tjänst utöfva, landtmäteridirektören eger att som vikarie för honom under högst en och en half månad förordna annan ordinarie tjänsteman inom verket; men att, om dylikt vikariat blifver för längre tid behöfligt eller fråga är om sådant förordnande för tjänsteman utom verket, landtmäteridirektören skall derom hos Eders Kongl. Maj:t göra underdånig framställning.

Generallandtmäterikontorets öfrige tjänstemän.

Utom sjelfva styrelsen utgöres generallandtmäterikontorets tjänstemannapersonal för närvarande af landtmäterifiskalen, aktuarien, tre ingenjörer och två amanuenser, af hvilka sistnämnde en tjänstgör hos styrelsen och den andre på fiskalskontoret.

Till göromålen på sistnämnda kontor hörer, bland annat, granskning af de från landtmätarne i länen årligen inkommande, till flere tusental uppgående dagböcker, arbetsförteckningar, årsberättelser samt förteckningar öfver koncept- och publika renovationer af kartor och beskrifningar med tillhörande arfvodesräkningar m. m., hvilken granskning dock ej kan af kontorets nuvarande personal fullständigt medhinnas. För en *fullständig* sådan, hvarmed skulle afses, bland annat, kontroll öfver vederbörande förrättningsmans arfvodesberäkning, skulle vara nödvändigt att jemföra räkningarne med *alla* de af landtmätarne vid förrättningarne uppgjorde eller använde konceptkartor och handlingar, enär arfvodesbeloppens beräkning, som bör grundas på de uppmätte, uträknade, graderade eller delade ego-

figurernas storlek m. m., endast af konceptkartorna och alla dertill hörande protokoll samt beskrifningar kan med säkerhet kontrolleras, hvilket dock är synnerligen besvärligt och tidsödande samt ej kan ske utan äfventyr för de högst dyrbara och sköra konceptkartornas bestånd, enär de måste med posterna skickas emellan landsorterna och hufvudstaden. Visserligen tillhör det, enligt gällande landtmäteriinstruktion, landtmäterifiskalen att infordra för hans tjensteåtgärd behöflige kartor och handlingar, men då det afsedda ändamålet ändock icke kunde fullständigt vinnas, med mindre personalen på fiskalskontoret mångdubblades, och med fog kan ifrågasättas, huruvida icke staten sörjt nog för bevarande af enskild persons rätt genom fastställande af offentlig landtmäteritaxa, hvars riktiga tillämpning i hvarje särskildt fall den i förrättningen intresserade icke lärer underlåta att kontrollera — hvilket han, såsom landtmäteriarfvodesräkningarne numera skola vara uppstälde, ganska lätt kan — har Komitén ansett ifrågasvarande granskning, ehuru, såsom sagdt är, för närvarande ofullständig, likväl icke böra, med stora ökade kostnader för staten, än vidare utsträckas. — Då göromålen i allmänhet å fiskalskontoret icke i nämnvärd mån komme att minskas genom justeringsväsendets skiljande från Landtmäteristyrelsen, men icke heller blefve synnerligen ökade genom den ofvan föreslagna öfverflyttningen till nämnda kontor af en del utaf diariiföringen, saknar Komitén anledning att föreslå annan förändring beträffande detta kontors personal än att — i öfverensstämmelse med Komiténs förut följda grundsats, att nuvarande lägsta gradens tjänster böra indragas — amanuensen å landtmäterifiskalskontoret må utbytas mot ett extra biträde.

Omfattningen af aktuariens nuvarande åligganden utgör ej hinder för att, såsom ofvan föreslagits, åt honom jemväl uppdrages dels att föra räkning öfver böter och viten, som till generallandtmäterikontoret inflyta, samt öfver deras användande, dels ock att sjelf öfvertaga den honom enligt instruktionen åliggande, men tills vidare på amanuensen hos styrelsen öfverflyttade diariiföringen af de till generallandtmäterikontoret inkommande mål och ärenden; hvarjemte aktuarien, såsom föreståndare för kartearkivet, bör, som ock lämpligast är, ensam verkställa de arkivundersökningar, som af embetsverk och myndigheter kunna begäras och hvilka — i medeltal under senare tio åren uppgående till ett antal af omkring 20 — efter år 1868 af honom och ingenjörerne i tur verkstälts, hvaremot aktuarien i stället synes böra befrias från deltagande med ingenjörerne i de renovationer af kartor och handlingar, som af enskilde requireras.

Efter den betydliga minskning i ingenjörernes göromål, som under

senare åren inträdt och som synes af den i början af detta betänkande intagna redogörelse, kan ingenjörernes antal utan men för göromålsens gång till två inskränkas. Annan ändring i dessa göromåls fördelning har Komitén icke skäl att ifrågasätta, än att, såsom nyss är nämndt, arkivundersökningarne, i den mån de ålegat ingenjörerne, må från dem öfverflyttas till aktuarien och ingenjörerne i stället åläggas att, utan biträde af aktuarien, utföra alla enskildes requisitioner å kartor och handlingar från arkivet.

Beträffande amanuensen hos Landtmäteristyrelsen har Komitén redan uttalat den åsigt, att dennes tjänst är obehöflig; och bör densamma således indragas.

I generallandtmäterikontoret äro för närvarande anstälde två vaktmästare. Den ene af dem tjänstgör hos styrelsen samt hos fiskalen och ingenjörerne. Den andre tillhandagår aktuarien och biträder i kartearkivet med, bland annat, kartors och handlingars tillhandahållande åt besökande. Båda äro för verket fortfarande behöflige; och torde i likhet med hvad inom andra embetsverk eger rum, den ene af dem böra i stat upptagas såsom *förste* vaktmästare.

Komitén hemställer sålunda,

att generallandtmäterikontorets ordinarie tjänstemannapersonal må bestå af, förutom chefen och landtmäterisekreteraren, en landtmäterifiskal, en aktuarie och registrator samt två ingenjörer; och

att kontorets vaktbetjening bestämmes till en *förste* vaktmästare och en vaktmästare.

*Inspektions-
resor.*

Då nödigt torde blifva för såväl justeringsdirektören som landtmäteridirektören att under resor i orterna tillse, huru underlydande tjänstemannapersonal fullgör sina åligganden, föreslår Komitén,

att inspektionsresor till orterna må af justeringsdirektören och landtmäteridirektören företagas, då Eders Kongl. Maj:t efter underdånig anmälan eller eljest så nödigt finner.

*Fullmakt &
tjenstegrad.*

I enlighet med hvad i fråga om andra embetsverk blifvit i nedannämnde afseende föreslaget, hemställer Komitén vidare,

att första gradens tjänster inom Landtmäteristyrelsen må af styrelsen tillsättas genom fullmakt, utfärdad å befattning inom denna grad, med styrelsen förbehållen rätt att anställa fullmaktsinnehafvaren tills vidare såsom aktuarie och registrator eller ingenjör; och

att enahanda rätt må tillkomma Landtmäteristyrelsen, hvad angår de nuvarande tjänstemän af motsvarande grad, hvilka öfvergå på den nya aflöningsstaten.

Beträffande villkoren för åtnjutande af aflöning enligt ny stat och allmänna grunderna för löneregleringen, torde enahanda bestämmelser i tillämpliga delar böra blifva gällande för Justerings- och Landtmäteristyrelsernas embets- och tjänstemän, som för andra embetsverks tjänstemannapersonal blifvit fastställda; hemställande alltså Komitén,

*Allmänna
grunder och
vilkor för
löneregleringen.*

att embets- och tjänsteman vid *Landtmäteristyrelsen* skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af styrelsen eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, äfvensom att, derest i en framtid verkets ställning inom förvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom sjelfständigt embetsverk anses, vara förpligtad att, med bibehållande af den tjänstegrad och aflöning han innehar, efter den nya arbetsordningen sköta de med tjänsten förenade göromål;

att med embete eller tjänst i *Landtmäteristyrelsen* icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i styrelsen; dock att tjänsteman, som vid den nya löneregleringens inträdande redan innehar tjänst utom styrelsen, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i styrelsen hinderlig;

att aflöningarne för *Landtmäteristyrelsens* embets- och tjänstemän samt betjente fördelas i lön och tjänstgöringspenningar, hvilka senare få uppbäras endast för

den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som tjänsten förrättat;

att den, som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger uppbära hela lönen, men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras i följd af embetsresor eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning inom *Landtmäteri-styrelsen*, densamma, emot åtnjutande, i förstnämnda fall, af de för befattningen anslagne tjänstgöringspenningar, men eljest af deremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

att, der förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af samma tjänst anses böra medgifvas, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under vilkor att innehafvaren mera än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan eger rum, efter ytterligare fem år, på samma vilkor, under iakttagande, hvad såväl den ena som den andra förhöjningen angår, deraf att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagaren dervid tillgodoräknas den tid, som före den nya statens utfärdande förflutit från hans tillträde till tjänsten, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial, eller förordnande i följd af frågan om verkets omorganisation;

att tjänsteman skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjensteår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjensten afgå, Eders Kongl. Maj:t eller *Landtmäteristyrelsen*, der det tillkommer denna att afskedet utfärda, dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig att i densamma qvarstå; samt

att semester må åtnjutas af verkets chef och andra gradens tjenstemän under en och en half månad samt af första gradens tjenstemän under en månad årligen; äfvensom

att hvad, beträffande Landtmäteristyrelsens embets- och tjenstemän samt betjente nu föreslagits, må — utom förmånen af semester — i tillämpliga delar blifva gällande jemväl för *Justeringsstyrelsens* personal, dock med skyldighet för denna senare att framdeles emottaga jemväl andra göromål, som anses lämpligen böra till samma styrelse öfverlemnas.

Flertalet af tjenstemännen inom generallandtmäterikontoret åtnjuta, förutom lön å stat, inkomster af sportler, nämligen: öfveringenjören justeringsarfvode och lösen för handlingar, landtmäterifiskalen andelar i böter och viten, som ådömas vid generallandtmäterikontoret, jemte lösen för handlingar samt landtmäterisekreteraren, aktuarien och ingenjörerne lösen för kartor och andra handlingar. Dessa sportler hafva årligen uppgått till:

Sportler.

	I medeltal	
	för åren 1866—1870. Kronor.	för åren 1866—1875. Kronor.
för landtmäterisekreteraren	384	354
» öfveringenjören	991	1207
» landtmäterifiskalen*)	317	352
» aktuarien	269	271
» en ingenjör	181	232
» en d:o	193	199
» en d:o	173	213

samt för år 1876 till de belopp, som af bil. litt. C. inhemtas.

*) Oberäknadt ersättning, årligen uppgående till 312 kronor, för mistade bötesandelar till följd af nya strafflagens införande.

Komitén, som i föregående betänkanden framhållit olämpligheten i allmänhet deraf, att tjänstemäns aflöning göres beroende af en tillfällig och vexlande sportelinkomst, och af sådan anledning hemställt att, mot det sportlerna blefve till statsverket indragne, tjänstemännen måtte förses med bestämda löner, får nu, beträffande Justerings- och Landtmäteristyrrelserna, förnya denna hemställan och föreslår alltså,

att den inkomst af lösen och bötesandelar, som för närvarande tillfaller tjänstemännen i generallandtmäterikontoret, äfvensom den inkomst af lösen och justeringsafgifter, som kommer att inflyta hos Justeringsstyrelsen och den till denna styrelse hörande justeringskammare, må ingå och redovisas till statsverket.

Löneförmåner.

Vidkommande beloppen af de löneförmåner, som skäligen böra embets- och tjänstemännen samt betjente i Justerings- och Landtmäteristyrrelserna tillkomma, har Komitén, hvad först angår Justeringsstyrelsens chef — i betraktande deraf att denne måste ega omfattande och grundliga, vetenskapliga insigter och derjemte, såsom chef för ett centralt embetsverk med en, om än icke stor förvaltningspersonal i orterna, i viss grad besitta administrationsförmåga — ansett aflöningen för denne chef, som komme att sakna förmånen af semester och hvars tid, intilldess det nya justeringsväsendet blifvit ordnad, komme att fullt upptagas af honom åliggande göromål, icke billigtvis kunna sättas lägre än till 6,500 kronor, hvaraf 4,700 kronor skulle utgöra lön och 1,800 kronor tjänstgöringspenningar.

Beträffande aflöningen för justeringsmästaren, så enär denne tjänsteman, hvilken måste ega sådana kvalifikationer, att han, vid förfall för Justeringsstyrelsens chef, kan fylla dennes plats, får full sysselsättning af sina göromål och blifver i saknad af semester, torde denna aflöning icke böra sättas lägre än den för andra gradens tjänstemän i förut reglerade embetsverk fastställda, eller 4,500 kronor, deraf 3,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, med två ålderstillägg, hvarterda 500 kronor, det ena efter 5 och det andra efter 10 års tjänstgöring.

Hvad angår chefen i den nya Landtmäteristyrrelsen, så och då han af sitt maktpåliggande embete säkerligen blifver fullt lika upptagen, som riksarkivarien är i sin embetsutöfning, och då landtmäteridirektören dessutom skulle under sig hafva en icke ringa tjänstemannapersonal i orterna,

har Komitén ansett dennes lön böra till lika belopp som riksarkivariens eller 7,500 kronor bestämmas, med den fördelning att 5,000 kronor beräknas såsom lön och 2500 kronor såsom tjänstgöringspenningar.

För Landtmäteristyrelsens öfrige tjänstemän samt denna styrelses och Justeringsstyrelsens vaktbetjening saknar Komitén anledning föreslå andra lönebelopp, än som blifvit för motsvarande tjänster i andra embetsverk bestämda eller föreslagna; hvarföre Komitén, med hänförande af ej mindre aktuarien än äfven ingenjörerne till första gradens tjänstemän — och utan afseende å Landtmäteristyrelsens uti dess förut omförmälda, underdåniga utlåtande den 10 November 1873, angående förbättring i de vid rikets generallandtmäterikontor anställde embets- och tjänstemäns lönevillkor, uttalade åsigt, att den erforderlig ansedda löneförhöjningen borde blifva endast tillfällig, hvilket uttalande, efter hvad Komitén inhemtat, tillkommit under antagande att inom kort, såsom behöfligt redan då ansågs, en omorganisation af Landtmäteristyrelsen skulle vidtagas — hemställer,

att aflöningen för justeringsdirektören, justeringsmästaren och Justeringsstyrelsens vaktmästare må bestämmas i enlighet med härhos under litt. A. bifogade statsförslag; och

att aflöningen för Landtmäteristyrelsens ordinarie embets- och tjänstemän samt betjente må bestämmas i enlighet med den å bil. litt. B. föreslagna stat.

Om Landtmäteristyrelsens ordinarie tjänstemannapersonal bestämmes till det antal, Komitén föreslagit, skulle, under förutsättning att tjänstgöringspenningarne inom de särskilda graderna beräknas på sätt Komitén hemställt, årliga kostnaden för vikariat under semester för samma styrelses embets- och tjänstemän uppgå till 987 kronor 50 öre; och om vidare styrelsens chef antages under två månader af året vara af inspektionsresor hindrad att sitt embete utöfva, skulle vidare till vikariatsersättning under denna tid årligen erfordras 416 kronor 67 öre eller tillhopa 1404 kronor 17 öre.

*Vikariat,
extra biträden
m. m.*

Årliga kostnaden för renskrifning inom generallandtmäterikontoret har af Komitén beräknats till 1,000 kronor.

Den indragning af amanuensbefattningen å landtmäterifiskalskontoret, hvilken af Komitén ifrågasatts, kan icke ske utan att derstädes anställes

ett extra biträde, hvars aflöning med hänsigt till svårigheten att dertill erhålla lämplig person icke kan beräknas lägre än till 1,500 kronor.

Då Komitén föreslagit minskning i ingenjörernas antal, har sådant skett under förutsättning att Landtmäteristyrelsen skulle ega, då tillfälligtvis hopade göromål — särskildt de tidtals i större mängd inkommande karterequisitionernas effektuerande utan allt för stort dröjsmål — sådant kräfde, antaga extra biträden för befordrande af arbetets jemna gång. För detta ändamål lär emellertid vara tillräckligt ett belopp af 1,100 kronor eller för totalsummans jemnande 1,095 kronor 83 öre.

De belopp, som för nu nämnda ändamål äro för Landtmäteristyrelsen erforderliga, utgöra således tillhopa 5,000 kronor.

Till Landtmäteristyrelsens förfogande är för närvarande jemväl anvisadt ett extra anslag å 3,000 kronor i och för arfvoden åt lärare för landtmäterielevers undervisning; och då detta med hänsyn till dess ändamål särdeles måttliga anslag fortfarande är behöfligt, bör detsamma äfven hädanefter tills vidare utgå.

Ersättningen för arbetsbiträde, som för Justeringsstyrelsen kan blifva erforderligt, hvilken ersättning icke kan på förhand beräknas, torde lämpligast böra utgå af inflytande justeringsavgifter och af styrelsen få mot redovisningsskyldighet utbetalas. På enahanda sätt lär ock böra förfaras i afseende å det vikariatsarfvode, som kan erfordras, då justeringsdirektören är stadd på inspektionsresor.

Komitén föreslår på grund häraf,

att till Landtmäteristyrelsens förfogande må ställas dels, för bestridande af vikariatsersättningar, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad, ett årligt anslag af 5,000 kronor, och dels till arfvoden åt lärare för landtmäterielevers undervisning likaledes ett årligt belopp af 3,000 kronor; samt

att Justeringsstyrelsen, till vikariatsersättning och för bekostande af nödigt arbetsbiträde hos styrelsen, må mot redovisningsskyldighet få använda erforderligt belopp af de medel, som till styrelsen inflyta.

Stater.

Den för Landtmäteristyrelsen nu gällande stat upptager, på sätt bil. litt. C. utvisar, 10 ordinarie embets- och tjenstemän, och desses löneför-

måner, tillsammans med öfrige utgifter för styrelsen, uppgå till kr. 47,777.

Enligt Komiténs under bil. litt. A. och B. bifogade förslag till stater för Justerings- och Landtmäteristyrelserna skulle tjenstemannapersonalens antal vid båda uppgå till 8 och utgifterna för samma styrelser till..... kr. 47,200,

hvidan en minskning skulle uppstå i personalens antal med två och i kostnaderna med kr. 577.

Härvid är dock att märka å ena sidan, att bland tjenstemännens nuvarande aflöningsförmåner ingå till belopp af 5,155 kronor sportler, som enligt Komiténs förslag skulle jemte de till justeringskammaren i Stockholm inflytande justeringsafgifter till statsverket redovisas, och å den andra att kostnaden för vikariatsersättning och extra arbetsbiträde hos Justeringsstyrelsen icke är i den för samma styrelse föreslagna stat upptagen.

Det för beredande af ålderstillägg åt dertill berättigade tjenstemän och vaktbetjente inom Justerings- och Landtmäteristyrelserna erforderliga belopp lärer hvarje år för det nästkommande böra beräknas och jemte ålderstillägg till öfriga under Civildepartementet hörande verk uppföras såsom förslagsanslag under riksstatens sjetta hufvudtitel.

Ett af Komiténs nuvarande ordförande uppsatt skriftligt anförande, angående förändring af generallandtmäterikontorets organisation och aflöningsstat, får Komitén, sedan detsamma tjenat Komitén till ledning vid dess nu afslutade arbete, härjemte underdånigst öfverlemnna, samt, med bifogande af de särskilda yttranden, innefattande afvikelser från Komiténs beslut, som af ordföranden och en af Komiténs ledamöter afgifvits, tillika återställa till Komitén remitterade ej mindre Landtmäteristyrelsens båda underdåniga utlåtanden af den 10 November 1873, än ock generaldirektörens för landtmäteriet till Statsrådet och Chefen för Eders Kongl. Maj:ts Civildepartement den 1 December sistnämnda år aflåtna skrifvelse.

Komitén framhårdar med djupaste vörndnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar

LUDVIG B. FALKMAN.

ERIK LJUNGSTEDT. O. R. HAMMAR. LISS OL. LARSSON.

Stockholm den 13 Juli 1877.

Aug. Hagman.

Förslag till stat

för Justeringsstyrelsen, att tillämpas från och med år 1879.

	Lön.	Tjenstgö- ringspen- ningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Justeringsdirektören	4,700	1,800	6,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor. Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 Justeringsmästare	3,000	1,500	4,500	
1 Vaktmästare	500	300	800	
Summa	— —	— —	11,800	

Förslag till stat

för Landtmäteristyrelsen, att tillämpas från och med år 1879.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Landtmäteridirektören	5,000	2,500	7,500	
1 Landtmäterisekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 Landtmäterifiskal	3,000	1,500	4,500	
1 Aktuarie och registrator	1,800	1,200	3,000	
1 Ingeniör	1,800	1,200	3,000	
1 d:o	1,800	1,200	3,000	
Till arfvode åt lärare för landtmäterielevers undervisning	— —	— —	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad	— —	— —	5,000	
1 Förste vaktmästare	800	300	1,100*	
1 Vaktmästare	500	300	800*	
Summa	— —	— —	35,400	

Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.

* Om vaktmästare åtnjuter bostad inom generallandtmäterikontorets hus jemte vedbrand, böra, såvida icke dessa förmåner tillkomma honom såsom portvakt eller för andra åligganden utöfver tjensten, desamma till ett värde af 150 kronor inberäknas under lönen, hvilken i sådant fall bör utgå för förste vaktmästaren med 650 kronor och för vaktmästaren med 350 kronor kontant.

Aflöningsförmåner

*för Landtmäteristyrelsens embets- och tjenstemän samt
betjente, m. m. år 1877.*

	Lön.	Dyrtids- tillägg.	Sportler. ¹	Hyresin- komst af boställsvå- ning.	Summa.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Generaldirektören.....	6,000	— —	— —	3,800	9,800
1 Landtmäterisekreterare.....	3,500	700	392	— —	4,592
1 Öfveringeniör.....	3,000	600	2,110 ²	— —	5,710
1 Landtmäterifiskal	3,000	600	600 ³	— —	4,200
1 Aktuarie	2,500	500	473	— —	3,473
1 Ingeniör.....	2,400	480	550	— —	3,430
1 d:o	2,400	480	528	— —	3,408
1 d:o	1,800	360	502	— —	2,662
1 Amanuens hos styrelsen	1,200	240	— —	— —	1,440
1 d:o hos landtm.-fiskalen	1,200	240	— —	— —	1,440
Vikariatsersättningar	— —	— —	— —	— —	222
Till skrifvarebiträde vid kontoret	— —	— —	— —	— —	1,500
Till gratifikationer åt e. o. tjenste- män och vaktbetjente	— —	— —	— —	— —	1,500
Till arvoden åt lärare för landt- mäterielevers undervisning	— —	— —	— —	— —	3,000
1 Förste vaktmästare	750	— —	— —	— —	750 ⁴
1 Andre d:o	650	— —	— —	— —	650
Summa	— —	— —	— —	— —	47,777

¹ beräknade i runda tal för år 1876.

² häraf äro 2,068 kronor justeringsarfvode.

³ häri inberäknade 312 kronor, ersättning för mistade bötesandelar till följd af nya strafflagens in-
förande.

⁴ jemte fri bostad och vedbrand.

Särskilda meningar

af

1:o) **L. B. Falkman.**

1.

Att jag föreslagit, det de nu förenade Landtmäteri- och Justeringsstyrelserna skulle åtskiljas, äfvensom att öfverinseendet å mått och vikt samt hvad dermed eger sammanhang icke skulle handhafvas af ett särskildt nytt embetsverk, utan uppdragas åt Kontrollverkets embets- och tjänstemän, eller Kontrolldirektören, en Kontrollör och en Assistent, synes, likasom hufvudsakligen huru det senare, enligt min tanke, borde ske, af Kommittéens betänkande; men emedan Kommittéens flertal tillstyrkt, att ett särskildt nytt embetsverk för handhävandet af ofvan nämnda öfverinseende m. m. måtte inrättas, så saknas naturligtvis i betänkandet mina motiv för Justeringsstyrelsens öfverflyttande till Kontrollverkets embets- och tjänstemän; och som jag vidhåller mitt förslag i nämnda afseende, så anser jag mig här böra uppgifva berörda motiv. Dessa äro:

1) att Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet, enligt protokollet öfver finansärenden, hållet inför H. M. Konungen å Stockholms slott den 28 Januari 1876, vid underdånig föredragning af Kommittéens betänkande och förslag, angående lönereglering m. m. för Mynt- och Kontrollverken, yttrat, *icke allenast*, att »Kontrollverkets *chef* helt visst »icke komme att på samma sätt eller *i samma grad* som Myntdirektören »vara af sin tjänst upptagen», *utan äfven*, att *Kontrollörens* »tid ej torde »blifva mera upptagen, än att han, jemte sin tjänstgöring vid Kontrollverket, kunde finna annan sysselsättning för sin utkomst», hvilket allt H. M. Konungen i nåder gillat;

2) att, enligt nådig Kungörelse af den 8 December 1876, angående vilkoren för åtnjutande af de från 1877 års början fastställda nya löneförmånerna för Myntverket och för Kontrollverket, blifvit förordnad, *icke allenast* att tjänsteman vid något af nämnda verk, »som mottoge de förhöjda aflöningsförmånerna, skulle, om det verk, der han var anställd, »omorganiserades med förändrad benämning och arbetsordning, eller om

»vissa det samma tillhörande göromål öfverflyttades till annat embetsverk, »vara pliktig att, med bibehållande af den tjenstegrad och den aflöning »han innehade, *tjenstgöra i det nya embetsverket* eller i det verk, till hvilket göromålen öfverlemnades», *utan äfven att både Kontrollören och Assistenten vid Kontrollverket »få, jemte den nya aflöningen, mottaga annan »tjenstebefattning utom verket»;*

3) att den 8 December 1876 för nämnda verk utfärdats en ny nådig instruktion, hvilken innehåller, bland annat, i § 3 att, »för att kunna »utnämnas till Kontrolldirektör eller Kontrollör, eller antagas till Assistent, »fordras: a) godkänd maturitetsexamen vid högre elementarläroverk; b) »*antingen vid ett af rikets universitet aflagd examen till bergsstaten, eller ock »fullständig afgangsexamen från Tekniska Högskolans fackskola för bergsvetenskap* (Teknologiska Institutets bergsskoleafdelning) med betyg öfver god- »kända insigter i bergskemi och metallurgi, och c) praktisk skicklighet i »utförandet af sådana proberingar, som vid myntverk förekomma, hvilken »skicklighet skall ådagaläggas genom prof vid Myntverket, derest så er- »fordras», samt i § 5 att Kontrolldirektören skall »*sjelf*, då hans öfriga »göromål sådant tillåta, *genom resor i landsorterna*, eller ock genom sär- »skildt dertill utsedda ombud, söka inhemta tillförlitlig underrättelse, huru »kontrollförfattningarne derstädes af vederbörande efterlefväs», samt »så »väl *sjelf*, som ock genom städernas Magistrater och andre vederbörande, »hafva inseende derå, att guld- och silfverarbetare äro med *goda och säkra »vägbalanser samt justerade vigter försedd»;*

4) att af detta allt torde vara uppenbart, bland annat: *dels att både Kontrolldirektören (hvars löneförmåner äro fri bostad och vedbrand, 4,000 kronor samt rätt till ålderstillägg); Kontrollören (hvars löneförmåner äro 2,500 kronor samt rätt till ålderstillägg) och Assistenten (hvars årliga arfvode utgör 1,600 kronor) nu icke hafva full sysselsättning i statens tjänst vid Kontrollverket; — dels att dessa tre embets- och tjänstemän, hvilka mot- tagit de förhöjda aflöningsförmåner, äro pliktiga att mottaga ytterligare sysselsättning i statens tjänst; — dels att ingen af nämnde embets- och tjänstemän saknar eller får sakna de fysikaliska och tekniska kunskaper, som inom en justeringsstyrelse erfordras, helst, hvilket är det svåraste, hvad vågar och vigter angår; ty Kontrollverket åligger den jemförelsevis mycket svåra undersökningen af ädla metallers rigtighet i afseende på deras innehåll af vissa, med ytterlig noggranhet i vikt utsatta beståndsdelar, då deremot Justeringsverket — åtminstone sedan det blifvit organiseradt samt alla likare-mått och vigter blifvit justerade — i allmänhet icke är något*

annat, än ett kontrollverk för den jämförelsevis lätta undersökningen af *vanliga*, i handel och rörelse begagnade mått och vigters riktighet i afseende på deras innehåll i längd, rymd eller tyngd inom vissa, både öfver och under det rätta ganska långt utsträckta noggrannhetsgränser;

5) att, om styrelsen af justeringsverket uppdroges åt Kontrollverkets embets- och tjänstemän, samma styrelse då komme uti på en gång vetenskapligt bildade och praktiske mäns händer, hvarigenom *icke allenast* justeringsverkets administration blefve bättre, än då den samma tillhör Landtmäteristylelsen — i afseende på hvilken Vetenskapsakademien riktigt uppgifvit, att, »för att rätt bedöma vissa frågor, som röra mått och »vigt, samt för att verkställa grannlaga justeringar, oundgängligen erfordras fysikaliska och tekniska kunskaper, hvilka man i allmänhet icke »kan vara berättigad förutsätta hos personalen i ett embetsverk, som är »inrättadt för helt annat ändamål» — *utan äfven* nämnda Akademi, hvilket vore i hög grad billigt, kunde nästan fullkomligt befrias från allt bestyr med justeringsverket;

6) att, emedan flera dyrbara vågar och vigtsatser af bästa slag äro oundgängligen nödvändiga för båda de i fråga varande verken, staten, om dessa verk vore förenade, *undginge dubbla kostnader för nämnda vägningsredskaps anskaffande och underhåll*;

7) att, emedan både Kontrolldirektören och chefen för justeringsverket behöfva, genom resor i landsorterna, utöfva tillsyn öfver, att vederbörande derstädes riktigt fullgöra sina åligganden, *statens dryga kostnader för sådana resor kunde till ungefär hälften förminskas*, i fall Kontrolldirektören tillika vore chef för justeringsverket;

8) att, om detta vore förhållandet, staten äfven, enär Kontrollverket, likasom Myntverket, finnes å en, staten tillhörig, mycket stor tomt, hvarå flera, till en del betydliga byggnader redan äro uppförda, *sannolikt kunde undgå åtminstone större kostnader för anskaffande af en, för rikets centrala justeringsverk tjenlig lokal på stadig grund*, för hvilken mening jag nyligen funnit ett värdefullt stöd i Kontrolldirektörens underdåniga utlåtande öfver det af mig afgifna, tryckta »förslaget till författningar om mått och vigt »efter det metrisk systemet»; ty sedan han först i samma utlåtande yttrat: »Mynt-, Kontroll- och Justeringsverken behöfva alla sådana arbetsrum, »som hafva *mycket stadigt underlag, framför allt Justeringsverket*», så yttrar han vidare, att till det senare »*tjenlig lokal* kunde beredas genom »förändret af ett envåningshus på mynttomtens östra sida vid Glasbruks- »gränd på den plats, der det lilla gjuterihus nu står, hvaruti gjutningarne

»af Konung Carl XII:s staty och en del af fontänen på Carl XIII:s torg »verkställdes», hvarvid jag anser mig böra tillägga, att Mynt- och Kontrollverkens tomt begränsas i söder af sjön Mälaren; i vester af en trädgård; i öster af den smala Glasbruksgränden, på hvilken knappt någon samfärdsel medelst vagnar kan ega rum, och i norr af Handtverkaregatan, der dylik samfärdsel icke är så stor, som på många andra gator i hufvudstaden;

9) att om rikets centrala justeringsverk — som nu, af brist på utrymme, finnes uti *endast ett* rum i Generallandtmäterikontorets hus, hvilket rum äfven måste begagnas af verkets föreståndare, Öfveringenjören, såsom tillika föredragande och expeditionshafvande i Landtmäteristyrelsen — fortfarande skulle vara inrymdt i det huset, sådant icke låte sig göra, utan så *vida å husets, jemförelsevis trånga tomt vid Kungsträdgården uppfördes en dyrbar byggnad, hvilken dessutom sannolikt blefve lika litet stadig, som den nu varande byggnaden å tomten*, emedan den senare ligger icke blott å en temligen brant backe, utan jemväl ej långt från den vinkel, som formeras af Arsenalsgatan, Jakobstorg och Stora Trädgårdsgatan, å hvilka gator och torg en nästan oupphörligt fortgående samfärdsel medelst vagnar, ofta flera på en gång, dagligen eger rum; samt

10) att det senare innefattar en fråga af stor betydighet, hvilket torde vara oemotsägligt, emedan *dels* art. 1 och 5 uti det reglemente, som tillhör den emellan Sverige och 16 andra staters regeringar, den 20 Maj 1875 afslutade konventionen, angående upprättandet i Paris af en Internationel Byrå för mått och vikt, innehåller, att denna Byrå skall inrymmas *»i en särskild byggnad, som erbjuder alla nödiga garantier för stillhet och stadga»* samt *dels icke allenast § 8 uti det af Kungl. Maj:t den 22 Januari 1876 i nåder fastställda reglementet för det norska justeringsväsendet lyder sålunda: »För justeringsväsendets styrelse och de omedelbart åt den samma uppdragna undersökningar och jemförelser skall anskaffas en särskild lokal för justeringsväsendets räkning», utan äfven de utmärkta norska vetenskapsmän, som föreslagit den nu anförda föreskriften, motiverat behovet af den samma i följande ordalag: »Justeringsstyrelsen »behöfver en permanent, för den samma särskildt inrättad lokal till förvarande »af prototyper och hufvudnormaler samt till de noggranna jemförelser »och undersökningar, som dels styrelsen i sin helhet, dels särskildt Justeringsdirektören måste utföra. Denna lokal bör vara sålunda belägen, att »den icke är utsatt för skakningar. Den bör derföre ligga tillräckligt aflägsen »från allmän körväg». Och sedan de i fråga varande vetenskapsmännen*

vidare yttrat, att berörda lokal icke behöfver vara stor: den kan bestå »af ett par större arbetsrum med tillstötande rum för prototypernas och »normalernas förvarande samt ett par rum till kontor, arkiv och bibliotek, »allt fördeladt i två våningar, arbetsrummen nederst», så sätta de — som ej kunnat inom Kristianias hela område finna någon annan rätt passande plats för den behöfliga byggnadens uppförande, än uti den »till det kung- »liga slottet hörande parken» — till och med i fråga, att samma byggnad måtte i nämnda park uppföras, hvaraf man kan finna, att de fästa den största möjliga vigt vid byggnadens förläggande på en plats, »som erbjuder »alla nödiga garantier för stillhet och stadga».

Mot mitt förslag, att öfverinseendet å mått och vigt samt hvad dermed eger sammanhang skulle uppdragas åt Kontrollverkets embets- och tjänstemän, har Kommittéens flertal ansett förekomma: »att de kompetens- »vilkor, som för närvarande, enligt instruktionen för Kontrollverket den 8 »December 1876, äro föreskrifna för anställning såsom tjänsteman i detta »verk, blifvit bestämda med fästadt afseende derå, att för desse tjänstemän »erfordras hufvudsakligen kemiskt-tekniska insigter, således insigter till art »och möjligen äfven till omfattning helt andra, än de fysikaliska och tek- »niska kunskaper, som med nödvändighet måste förutsättas för justerings- »väsendets lämpliga och ändamålsenliga handhafvande; — att Kontroll- »direktören icke innehar en så sjelfständig tjänsteställning, att åt honom »lämpligen skulle kunna uppdragas ledningen af justeringsväsendet och »styrelsen öfver den dit hörande personal, enär han i egenskap af mynt- »proberare är beroende af göromålen vid Myntverket, der arbetet och »anordningarna bestämmas af Myntdirektören; — att således, äfven om »en förening af justerings- och kontrollväsendet för öfrigt vore tjenlig, den »samma nödvändigt förutsätter en omreglering af de nyss organiserade »Mynt- och Kontrollverken — samt att det synes mindre lämpligt, att en »tjänsteman, hvilken, såsom förhållandet är med Kontrolldirektören, dag- »ligen behöfver, för utöfvandet af sin verksamhet, använda de noggran- »naste vigter, sjelf skall vara den, som eger högsta inseendet öfver dessa »vigters justering. Härtill kommer, att, sedan numera metriska mått- och »vigtsystemet blifvit i riket antaget, Justeringsstyrelsen under närmaste »tiden efter det ny stadga om mått och vigt utfärdats, blifver så syssel- »satt med anskaffande af likare och modeller till mått och vigter för »styrelsens egen räkning samt med anskaffande, justering och utdelning »till vederbörande justerare i orterna af de likare och modeller, som af »dem vid justering skola användas, att med alla dessa bestyr svåriligen

»kunde förenas Kontrolldirektörens nuvarande många och högst viktiga »åligganden vid Mynt- och Kontrollverken».

Jag kan ej dela dessa åsikter. I fråga om de af Kommittéens flertal omnämnda kompetensvilkoren, åberopar jag, hvad jag yttrat och uppgifvit i de ofvanstående motiven 3 b) och 4) senare hälften, äfvensom att jag föreslagit, det Kontrolldirektören skulle hafva »rättighet att begära och »erhålla råd och upplysningar af Vetenskapsakademiens Astronom, Fysiker och Kemist» (Kommittéens betänkande sid. 42), för lemnande hvaraf, åtminstone mot ersättning, jag desto mindre kan tänka mig något giltigt hinder, som Vetenskapsakademien och dess tjenstemän allt hitintill, utan någon ersättning, mycket ofta och stundom i hög grad varit sysselsatta med behandling af frågor om mått och vikt, anskaffande af likare och modeller, deras justering m. m. (hvarom se mitt tryckta, ofvan nämnda »förslag till författningar om mått och vikt efter det metriskä systemet» sidd. 66, 67 och 113 samt Kommittéens betänkande sid. 36). Om emellertid de ofvan berörda kompetensvilkoren likväl skulle anses otillräckliga *äfvén för framtiden*, så kunna de ju snart ändras, i fall det eljest pröfvas vara, såsom jag vågar föreställa mig, fördelaktigt för det allmänna, att Justerings- och Kontrollverken blifva förenade. Skulle åter de mera berörda kompetensvilkoren befinnas vara otillräckliga *endast för den jemförelsevis högst korta tid*, under hvilken den nya Justeringsstyrelsen samt det metriskä mått- och viktssystemet skola grundläggas äfvensom alla slags nya likare och modeller anskaffas, justeras och utdelas, så kunde ju *för den tiden* vid Kontrollverket anställas en vetenskapsman med erforderliga fysikaliska och tekniska kunskaper, hvilket, likasom en billig förbättring för ökade göromål af Kontrollverkets embets- och tjenstemäns aflöning, skulle kosta mycket mindre, än att inrätta en fullkomligt ny och särskild justeringsstyrelse. — Jag kan visserligen icke förneka, hvarken att Kontrolldirektören, »i egenskap af myntproberare, är beroende af göromålen vid »Myntverket, der arbetet och anordningarna bestämmas af Myntdirektören», eller att, om Justerings- och Kontrollverken förenades, sådant fordrade, åtminstone i viss mån, en omreglering af det nyss organiserade Kontrollverket; men om nämnde förening befinnes för det allmänna nyttig, så kan den i fråga ställda omregleringen ganska lätt ske, och jag skall längre ned söka ådagalägga, att Kontrolldirektörens egenskap af myntproberare ej bör göra honom *så* beroende af göromålen vid Myntverket, att han icke tillika kan vara Justeringsdirektör. — Jag kan ej heller förneka, att »Kontrolldirektören dagligen behöfver, för utöfvandet af sin

»verksamhet, använda de noggrannaste vigter», och jag tillägger de noggrannaste vågar; men jag är äfven fullt öfvertygad om, att, i anseende till den mycket stora noggrannhet, som vägningarna vid Kontrollverket betinga, åtminstone vågarne måste nästan hvarje gång de användas till riktigheten undersökas, om full säkerhet skall förefinnas för erhållande af ett fullt tillförlitligt vägningsresultat, och jag kan ej inse, hvarken att en sådan undersökning, derest den ej finge verkställas af Kontrollverkets egna embets- och tjänstemän, skulle kunna ega rum, utan så vida vid verket för det ändamålet anställdes en särskild justerare, eller att undersökningens verkställande af först nämnda embets- och tjänstemän vore olämplig, — det senare emedan de deraf ej kunde vänta nytta eller skada och de därför blefve underkastade ansvar som för tjänstefel. Kontrolldirektören har ock, i sitt ofvan omförmälda underdåniga utlåtande öfver mitt förslag till författningar om mått och vikt, dels uppgifvit, att »Kontrollverkets tjänstemän äro mycket förtrogna med vågens, i synnerhet den »kemiskt-analytiska vågens handterande», och dels hemställt att, äfven om Justeringsstyrelsen ej uppdroges åt Kontrollverket, detta ändock måtte få »sjelft justera sina vågar och vigter». — Hvad slutligen det beträffar, att »Justeringsstyrelsen, *under närmaste tiden efter det ny stadga om mått och vikt utfärdats*, blifver så sysselsatt» med flera uppräknade göromål, »att »med alla dessa bestyr svårligen kunde förenas Kontrolldirektörens nuvarande många och högst viktiga åligganden vid Mynt- och Kontrollverken», så måste jag härvid anmärka: *dels att* den ofvan antydda »närmaste tiden» omöjligen kan komma att utgöra *ens 4 år*, enär icke så lång tid åtgick efter utfärdandet af 1855 års nya stadga om mått och vikt, *ändock att Justeringsstyrelsen då var beroende af Vetenskapsakademien*, hvilken först efter 18 månaders förlopp fullgjorde Kungl. Maj:ts nådiga befallning om vissa modellers anskaffande m. m., hvarom se sidd. 113 och 114 i mitt tryckta förslag till författningar om mått och vikt efter det metriska systemet; — *dels att* Kontrolldirektören — utom det, att han, enligt § 4 uti instruktionen för Kontrollverket, redan är berättigad att antaga och aflöna extra biträden för proberingen samt kansli- och räkningsgöromålen äfvensom arbetsbiträden för städning, proftagning, stämpling m. m. — kunde, om det funnes erforderligt, för den nyss omförmälda tiden få ett särskildt, *uteslutande vid justeringsverket användt*, kunnigt och verksamt extra biträde uti den ofvan antydde vetenskapsmannen; — *dels att* Kontrollverkets embets- och tjänstemän redan nu — på sätt jag ådaga-lagt i mina ofvan anförda motiv 1) och 2) — *sakna full sysselsättning i*

statens tjänst vid Kontrollverket, framför allt Kontrollören och Assistenten, enär dem är tillåtet, att »jemte den nya aflöningen, mottaga annan tjänstebefattning utom verket»; — *dels att*, då riket antagligen snart blifvit försedt med erforderligt antal hårdt mynt — hvars ytterligt noggranna probering samt kontrollvägning med dertill hörande protokollsföring och journalisering, åligger Kontrolldirektören samt nu i hög grad upptager hans tid — och det derefter torde i förevarande afseende gälla *endast* att förskaffa nytt dylikt mynt, antingen i den mån det hårda mynt behöfver ersättas, som då från Myntverket utlemnats och blifvit slitet eller förstördt, eller ock så stort antal nya mynt, som en stigande rörelse gör behöfligt, sysselsättningen med hårdt mynts anskaffande, för så vidt den samma, enligt instruktionerna för Kontrollverket och för Myntverket, af det förras embets- och tjänstemän i det senare skall ega rum, blifver för samma embets- och tjänstemän *förminskad* emot hvad den förut varit; — *dels att* Kommittéens flertal beräknat aflöningsförmånerna för den nuvarande Landtmästeristyrelsens embets- och tjänstemän samt betjente m. m. år 1877 till 47,777 kronor (Bil. Litt. C), men i sitt förslag till stat för den föreslagna nya Landtmästeristyrelsen, att tillämpas från och med år 1879 (Bil. Litt. B.), upptagit endast 35,400 kronor, hvadan en årlig besparing skulle göras å icke mindre än 12,377 kronor, hvilken besparing mer än väl förslår till icke allenast billiga förhöjningar för ökade göromål uti de löneförmåner, som nu består Kontrollverkets embets- och tjänstemän, utan äfven årligt arfvode åt både den i det föregående nämnda vetenskapsman, som möjligtvis behöfde vid Kontrollverket anställas, och de af Vetenskapsakademiens tjänstemän, som skulle meddela Kontrolldirektören af honom begärda råd och upplysningar, — *samt dels* slutligen, att den nu varande Landtmästeristyrelsen gerna kunde, under den mera berörda närmaste tiden efter det ny stadga om mått och vigt utfärdats, fortfarande handlägga de till samma styrelse nu hörande löpande ärendena beträffande justerarne och justering, *i fall* sådant, på det att den nya Justeringsstyrelsen skulle kunna, af berörda ärenden oförhindrad, snart medhinna ordnandet af det nya justeringsverket, befunnes oundgängligen nödigt, något som dock alldeles icke är troligt, emedan samma ärenden äro obetydliga och föga tidsödande, hvilket är uppenbart af de uppgifter, hvilka om dem blifvit meddelade (å sidd. 19, 25 och 26) i Kommittéens betänkande.

Deruti (sid. 46) förordar emellertid Kommittéens flertal, att öfverinseendet öfver justeringsväsendet må uppdragas »åt en särskild, för ändamålet organiserad justeringsstyrelse» och yttrar i sammanhang dermed,

att, »om chefskapet för justeringsverket uppdroges åt en dertill fullt »qualificerad vetenskapsman, hvilken lämpligen kunde benämnas *justeringsdirektör* och hvilken skulle ega ensam beslutanderätt i alla på justeringsstyrelsens afgörande beroende frågor, borde denne kunna ej blott öfvertaga allt hvad Generaldirektören och Öfveringeniören nu åligger i fråga »om mått- och vigtväsendet med hvad dertill hörer, utan äfven lemna »sådana upplysningar och vetenskapliga utredningar i hit hörande ämnen, »som hittills måst från Vetenskapsakademien infordras, äfvensom ombesörja »anskaffandet af de nya rikslikare, hufvudlikare och arbetslikare samt »modeller, som nu blifva erforderliga, hvilket ombesörjande eljest, »enligt Generaldirektörens för landtmäteriet förut omnämnda förslag till »författningar om mått och vigt efter det metriskä systemet, skulle åligger »samma Akademi, och hvartill motsvarande bestämmelser finnas i 1865 »års stadga om mått och vigt.» I stället för de uti mitt nyss omförmälda förslag afsedda *två* justeringskammare i Stockholms stad, hvilka i sjelfva verket redan finnas samt innehafvas af hvar sin justerare utaf mått och vigter, skulle, enligt flertalets i Kommittéen mening (sid. 47), i hufvudstaden finnas endast *en* justeringskammare samt denna »förenas med »Justeringsstyrelsen och förestås af en Justeringsmästare, hvilken skulle »ega sådana kvalifikation, att han kunde så väl i allmänhet biträda »Justeringsdirektören vid justeringsgöromålen, som äfven vid dennes från »varo eller förfall intaga hans plats. Någon ytterligare tjänsteman vid »detta verk synes Kommittéen icke blifva erforderlig, men väl en vaktmä »stare, med åliggande att jemväl biträda vid justeringsverket. Öfriga »behofvet af arbetskrafter skulle vid tillfällen, då sådant förefunnes, till »godoses genom tillfälliga biträden. En sådan anordning af Justerings »styrelsen skulle medföra, utom nu antydda fördelar, äfven den, att stats »verkets uppoffringar för den samma komme att blifva högst obetydliga, »om ens några, derest, såsom Kommittéen vill föreslå, de justeringsarfvoden, »hvilka för närvarande såsom sportlar uppbäras af Öfveringeniören i Ge »nerallandtmäterikontoret och Justerarne i Stockholm, indroges och redo »visades till statsverket, mot det att bestämda löner åt Justeringsstyrelsens »tjänstemän anvisades. Efter hvad för Kommittéen uppgifvits, belöpte sig »nämnde Öfveringeniörs sportlar under åren 1866—1875 i medeltal till »1,200 kronor, och torde Justerarnes i Stockholm nettobehållning af ju »steringsarfvodena årligen i medeltal kunna beräknas till omkring 10,000 »å 12,000 kronor».

I förestående förordande och åsikter har jag funnit mig förhindrad deltaga och detta af följande anledningar.

I Norge finnes visserligen en särskild Justeringsdirektör; men denne har (Kommittéens betänkande sid. 41) vida flera och andra åligganden, än de, som skulle komma att tillhöra den svenska Justeringsdirektören, enligt flertalets i Kommittéen mening. Också skulle, enligt denna mening, (sid. 46) den sist nämnde embetsmannen, sedan det under honom ställda nya justeringsverket blifvit i alla afseenden ordnad — hvartill, såsom jag i det föregående anmärkt, omöjligen kan åtgå ens 4 år — antagligen komma att sakna full sysselsättning, något hvarom jag är fullkomligt öfvertygad på grund af den erfarenhet, hvilken jag förvärfvat under dels åren 1855 — 1858, då det i den tiden nya justeringsverket i alla afseenden ordnades, samt dels de många år, som derefter förflutit, under hvilka min och Öfveringenjörens sysselsättning i *egenskapen af Justeringsstyrelse* varit mycket obetydlig, som till en del synes af flera uppgifter, hvilka blifvit meddelade (å sidd. 17, 18, 19, 25 och 26) i Kommittéens betänkande.

I mitt af Kommittéen omförmälda förslag till författningar om mått och vikt efter det metriska systemet lyder väl § 11 å sid. 19 sålunda: »Vetenskapsakademien åligger att besörja anskaffandet af rikslikare (reservrikslikare?), Justeringsstyrelsens hufvudlikare och arbetslikare samt »så väl första uppsättningen af Justeringskamrarnes (Landtmäterikontorens »i länen?) kontrollikare och arbetslikare, som ock alla för Justeringsstyrelsen och Justeringskamrarne erforderliga modeller till mått och vichter»; men detta har jag föreslagit *endast* för den händelse, att Justeringsstyrelsen skulle fortfarande vara förenad med Landtmäteristyrelsen, hvarjemte jag, under antagande att, hvilket jag jemväl föreslagit, Justeringsstyrelsen öfverflyttades på Kontrollverket, å sid. 68 i mitt förberörda arbete yttrat, att, »om ett sådant öfverflyttande egde rum, Vetenskapsakademien knappast »behöfde besväras med annat, än allt sådant, som angår rikslikarne och »Justeringsstyrelsens hufvudlikare, hvilket jag ock iakttagit i mitt förslag »Art. 3, § 18 mom. 1,7:o och § 19,7:o».

För mig synes det icke vara riktigt, att organisera den nya Justeringsstyrelsen på ett sådant sätt, att hon skulle i sig innefatta *icke allenast en öfverordnad* myndighet, beträffande allt, som angår öfverinseendet å mått och vikt med hvad dertill hörer, *utan äfven en underordnad* myndighet med åliggande att verkställa alldaglig justering af mått och vikt. På det sättet har man icke till väga gått i Norge. Justeringsstyrelsen derstädes har visserligen sitt säte i Kristiania, men der finnes dessutom en

särskild Justeringskammare, hvilken förestås, likasom alla andra Justeringskammare i riket, af en under Justeringsstyrelsen lydande, men till den samma icke omedelbart hörande Justeringsmästare. Det gjorde han förr, men sådant har man sedermera funnit olämpligt.

Vidare anser jag mig böra upplysa: *dels att* i Stockholms stad fanns endast en Justerare af mått och vigter intill den 27 September 1838, då ännu en, på hemställan af Öfverståthållareembetet, tillsattes, emedan sådant ansågs af behovet påkalladt; — *dels att* detta behof, efter det hufvudstadens folkmängd och rörelse under de sedermera förflutna 40 åren högst betydligt ökats, nu är större, än förr; — *dels att*, enligt § 16 i nådiga Landtmäterinstruktionen den 6 Augusti 1864 och der för innan i förevarande afseende gällande föreskrift, justeraredistriktet i riket skola, hvilket jag tror vara rätt och billigt, *inrättas med hänsigt till invånarnes bekvämlighet och*, så vidt sig göra låter, *förses med egna Justerare*, hvilket ock i Stockholm nu är förhållandet, emedan der finnes ett justeringsverk å Södermalm i Stadsgården och ett å Norrmalm i närheten af centralstationen för statens jernvägar, hvilka justeringsverk förestås af hvar sin Justerare; — *dels att* dessa två Justerare väl innehafva sina befattningar endast på grund af, den 17 April 1871 utfärdade konstitutorial och, enligt ordalagen i dem, *tills vidare*; men att härmed visserligen icke varit afsedt tillfälle för det allmänna, att framdeles förskaffa det samma inkomster eller någon annan fördel, än att de begge Justerarne skulle kunna utan omgång skiljas från sina befattningar, om de dertill gjorde sig förfallna genom fel eller försummelser i tjenstens utöfning; — *dels att* nämnda konstitutorial innehålla förbindelse för en hvar af de i fråga varande två Justerarne att hafva sin ständiga bostad i Stockholms stad och att, ehuru begge tillika Kommissionslandtmätare, likväl, sedan de tillträdit sina befattningar, icke vidare med landtmäterigöromål utom stadens område sig sysselsätta, — samt *dels att* nämnda förbindelse långt före detta blifvit fullgjord och begge Justerarne flyttat från sina hemorter vid utnämmandet, Örebro och Sundsvall, till hufvudstaden, hvartill kommer, att ingen af dem innehar de af Kommittéens flertal afsedda kvalifikationerna för kompetens till befattning såsom Justeringsmästare hos Justeringsstyrelsen, hvadan de, om de mistade sina befattningar genom dessas inläggande under Justeringsstyrelsen, billigtvis måste, för derigenom förlorade inkomster, hafva ersättning af allmänna medel under sin återstående lifstid.

Slutligen befarar jag *icke allenast*, att, om det framdeles finnes blott en justerare, i stället för nu två sådana tjenstemän, i och för justering af

de många mått och vigter, hvilka behöfvas af hufvudstadens och der intill närmast belägna landsbygds invånare, han ej skulle kunna medhinna att noggrant bestrida både sin befattning i nämnda egenskap och de göromål inom Justeringsstyrelsen, som Kommittéens flertal åt honom vill anvisa, utan äfven att, om ett *särskildt fullkomligt nytt embetsverk* i och för justeringsväsendets handhafvande skulle inrättas, hvilket naturligtvis komme att medtaga en jämförelsevis lång tid, närmaste följden deraf skulle blifva, att Landtmäteristyrelsen, ehuru dertill onekligen inkompetent, likväl måste i första hand vara den verksammaste deltagaren i grundläggandet af allt det, som tillhör det metriska mått- och vigtsystemets ordnande, emedan detta bör ske inom en af begge statsmagterna redan beslutad, jämförelsevis till alla dermed förenade arbeten mycket kort tid, hvilket för den viktiga saken ofördelaktiga förhållande icke komme att inträffa, om mitt förslag till ny Justeringsstyrelse, med hvad till detta förslag hör, godkändes.

2.

Jag har deltagit i Kommittéens å sidd. 47 och 48 yttrade åsigter, att den lokal, som för det närvarande, i Generallandtmäterikontorets hus begagnas af rikets centrala justeringsverk, är för sitt ändamål otillräcklig och icke kan utvidgas, utan genom en dyrbar tillbyggnad vid samma hus, äfvensom att den lokal, som Justeringsstyrelsen såsom sådan, i och för sina ändamål behöfver, kan vara ganska inskränkt, blott den i öfrigt är lämplig — hvad man i sist berörda afseende tänker i Norge, har jag redan i det föregående uppgifvit —; men jag anser mig dock böra anmärka, att om, såsom Kommittéens flertal föreslagit, i Stockholm skulle finnas endast ett justeringsverk till tjänst för hufvudstadens och dess närmaste landsbygds många invånare, samt detta justeringsverk skulle förenas med Justeringsstyrelsen, för ett sådant stort verk särskildt behöfdes en större byggnad och en större tomt, den senare för upplag af till justering aflemnade många, stundom mycket stora förvarings- och transportkärl, samt att både byggnad och tomt böra vara belägna invid sjö, på det att den stora mängd vatten, som vid ett dylikt justeringsverk behöfves, icke må behöfva dag för dag och i alla tider köpas. En sådan tomt finnes visserligen emellan det nu varande mynthuset och sjön Mälaren, men den är ej bekvämt åtkomlig för justeringssökande.

3.

Uti det skriftliga anförande, angående förändring af Generallandtmäterikontorets organisation och aflöningsstat, som jag aflemnat till Kommittéen och hvilket omnämnes vid slutet af dess betänkande, har jag meddelat, enligt min tanke, erforderliga uppgifter om innehållet i vissa afscenden af alla nämnda Kontors nuvarande embets- och tjänstemäns fullmagter, m. m.; och som berörda uppgifter icke intagits i Kommittéens betänkande, men jag fortfarande anser dem icke sakna värde, helst fråga är väckt om indragning af icke mindre än 5 af Kontorets nu varande 10 ordinarie embets- och tjänstemän, så anser jag mig här böra i afscende på de förre meddela följande.

I min den 12 Juni 1849 erhållna nådiga fullmakt finnes icke något sådant förbehåll, som här nedan omförmäles.

Sedan Landtmäteristyrelsen i underdånigt utlåtande af den 21 September 1868 på anförda skäl hemställt, bland annat, »att om, sedan Ingeniörernes antal blifvit förminskadt, de icke kunde med erforderlig »skyndsamhet fullgöra alla dem åliggande göromål, men Öfveringenjören »medhonne mera, än honom enligt instruktionen tillhör, han skulle med »Ingeniörerne sålunda deltaga i den dem åliggande revisionen af från »Kammarkollegium remitterade skattläggningar, byten, förmedlingar och »afvittringar, att dylik revision af honom omedelbart verkställdes», så blef först i nådigt bref af den 31 December 1868 förklaradt, att Kungl. Maj:t »framdeles ville tillse, om icke mera arbete, än det som då, enligt in- »struktionen, tillhörde Öfveringenjören, kunde honom tilldelas», och sedermera, eller den 5 Januari 1869, nuvarande Öfveringenjören dertill i nåder utnämnd »med skyldighet för honom, att vara underkastad den förändring »i afseende å tjensten tillhörande göromål, hvarom Kungl. Maj:t framdeles »kunde komma att besluta».

Nu varande äldste Ingenjören, Anderson, utnämndes den 27 December 1858 med förbehåll, att icke få tillika innehafva eller mottaga annan allmän tjänst med lön på rikets stat, derest sådant framdeles blefve föreskrifvet.

Uti en och hvar af de fullmagter, som utfärdats den 24 April 1865 för Ingenjören Kruse, den 26 September 1870 för Ingenjören Bergstrand, den 26 Juni 1871 för Amanuensen hos Landtmäteristyrelsen, Lindmark, och den 10 April 1876 för Amanuensen hos Landtmäterifiskalen, Ågren, har det förbehåll influtit, att desse tjänstemän skola vara underkastade

tillämpning af de i nådiga cirkulären den 9 November 1860 och den 23 Januari 1863 meddelade bestämmelser samt således den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jemnkning i åligganden, som kan varda stadgad.

4.

Uti det i näst förestående punkt omförmälda skriftliga anförandet har jag vidare uppgifvit åtskilliga villkor, som, enligt min tanke, borde iakttagas i afseende på innehafvarne af de embeten och tjänster, hvilka komma att indragas; och som jag vidhåller samma tanke, men något i detta ämne ej förekommer i Kommittéens betänkande, så anser jag mig här böra yttra följande.

I fall indragning af generaldirektörsembetet, öfveringeniörstjensten, en ingeniörstjänst samt amanuensstjänsterna beslutas, så skulle, enär deras innehafvare äro med fullmagter försedda, antagligen samma innehafvares nuvarande hufvudsakliga inkomster uppföras på rikets allmänna indragningsstat och derifrån utgå intill dess innehafvarne antingen sökte och erhöle afsked ur statens tjänst, då gällande författningar angående pension komme att å dem tillämpas, eller de i nämnda tjänst erhållit annan befattning med minst lika stora inkomster, som de på indragningsstaten för dem uppförda, eller ock, hvad särskildt innehafvaren af ingeniörstjensten i den lägre lönegraden beträffar, han i den högre lönegraden uppflyttats.

Men att åtnjuta förenämnda inkomster, utan att gifva någon ersättning för denna förmån medelst arbete i statens tjänst, vore, enligt min tanke, orimligt, och lär icke böra medgifvas.

Emedan jag är öfver 69 år gammal, så torde jag icke länge komma att vara statsverket till last. Under tiden kunde och borde jag dock vara det allmänna till gagn. Om Generallandtmäterikontorets organisation väsendtligen förändras, så behöfves en ny Landtmäteriinstruktion. Dertill kunde jag, som författat förslaget till den nu gällande instruktionen, skriva det erforderliga förslaget. Och då, efter dettas slutliga pröfning, ganska säkert dels behöfdes åtskilliga reglementariska föreskrifter — de nu gällande äro af mig författade — och dels den nya Landtmäteristyrelsen blefve med annat, i följd af den nya organisationens införande, till en början starkt sysselsatt, så kunde jag dervid biträda med råd, upplysningar och större expeditioners uppsättande, i sist nämnda afseende med undantag allenast, betingadt af mina ögons beskaffenhet, för sådana expeditioner,

som blefve nödvändiga i följd af anförda besvär öfver verkställda skiften och afvittringar, när kartors uträkning m. m. fordras för sådana besvärers pröfning. Den i fråga ställda nya Justeringsstyrelsen måste äfven meddela åtskilliga reglementariska bestämmelser. Jag, som författat de nu gällande, kunde skrifva förslag till nya och för öfrigt biträda, på grund af min mångåriga erfarenhet, vid det nya justeringsverkets ordnande i allt, som icke fordrar sådana fysikaliska och tekniska insigter, som jag icke eger. Cheferne för de nämnda nya styrelserna skulle kunna i förberörda afseenden påkalla biträde af mig, det jag på det villigaste skulle lemna, när jag högeligen önskar och anser mig skyldig att vara nyttig för det allmänna, så länge jag förmår. Och om det ansåges nyttigt och lämpligt, att jag tills vidare stannade qvar på min plats såsom chef för Landtmäteristylelsen, hvarigenom statsverket undginge att samtidigt utbetala pension till mig och lön till en ny chef, så skulle visserligen icke från min sida någon invändning deremot göras.

Om öfveringeniörstjenstens indragning beslutas, så kunde dess nuvarande innehafvare, som är 60 år gammal, efter närmare föreskrifter af Landtmäteristylelsen, deltaga i utarbetandet af och expeditioners uppsättande uti sådana mål och ärenden, hvilkas föredragning nu åligger Öfveringeniören och äfven framdeles skulle styrelsen tillhöra, samt i verkställandet af arkivundersökningar äfvensom ordnandet och registrerandet af kartearkivets kartor och handlingar. Och för den nya Justeringsstyrelsen kunde han, efter närmare föreskrifter af den samma, blifva ett nyttigt biträde, då samma styrelse, i anledning af det metriska mått- och vikt-systemets införande, blifver *till en början* mycket sysselsatt med justering af dels alla de likare och modeller för mått och vichter, hvilka behöfvas för det nya justeringsverkets ordnande, och dels nya landtmäterimät-skalar m. m.

I fall ingeniörstjensten i den lägre lönegraden anses framdeles obefflig, så kunde dock dess nuvarande innehafvare, som är något öfver 43 år gammal, tills vidare, å den nu vanliga tjänstgöringstiden i Generallandtmäterikontoret, deltaga i alla de åligganden, som tillhöra ingenjörstjensterna, hvarigenom medel kunde besparas å det anslag på 5,000 kronor, som af Kommittéens flertal föreslagits att årligen användas till, bland annat, arfvoden åt extra biträden.

Dylik besparing skulle äfven kunna göras, derest amanuensstjensterna skola indragas, så vida deras nu varande innehafvare, Lindmark, nu något öfver 49 år gammal, samt Ågren, nu något öfver 54 år gammal, finge

till skyldighet att å nyss nämnda tjänstgöringstid deltaga i verkställigheten af alla sådana åligganden, som dem nu tillhöra, men eljest skulle bestridas af extra biträden.

5.

Uti mitt mera berörda skriftliga anförande har jag uppgifvit, hvad icke i Kommittéens betänkande influtit, *icke allenast* att embets- och tjänstemännen i Generallandtmäterikontoret dels inom Kontorets hus hafva passande arbetsrum och dels endast undantagsvis kunna verkställa hvad dem i tjänsten åligger utan tillgång till Kontorets eller dit remitterade *kartor*, hvilka, högst dyrbara och ömtåliga, som sådana äro, icke utan äfventyr att skadas eller förstöras, kunna från Kontoret förflyttas och i tjänstemännens hemvist begagnas, *utan äfven*, såsom ett nödvändigt vilkor för möjligheten af flera tjänsters indragning, så vida innehafvarne af de återstående tjänsterna skola kunna med erforderlig skyndsamhet behörigen verkställa dem åliggande göromål, att den nu *vanliga* tjänstgöringstiden i Kontoret, från klockan 10 till 2 på dagen, eller endast 4 timmar, borde utgöra 6 timmar, eller emellan kl. 9 och 3 hvarje söckendag, samt att sysselsättning å Kontoret med tjänstegöromål jemväl undantagsvis än längre tid borde ega rum, om sådant för samma göromåls behöriga och skyndsamma verkställande vore nödigt och af förman fordrades, äfvensom att ingen af Kontorets embets- eller tjänstemän skulle ega att mottaga något slags tjänstebefattning, för hvars utöfvande sysselsättning utom Kontoret å förenämnda 6 timmar erfordrades, hvilket allt jag desto hellre åberopar, som dels Kommittéens flertal tillstyrkt indragning af flera ordinarie tjänster i Kontoret, än jag vågat tillstyrka, och dels lönerna till de återstående tjänsterna skulle, enligt Kommittéens förslag, komma att betydligt förhöjas.

6.

Med nyss berörda större indragning afser jag den indragning af amanuens-tjänsten vid Landtmäterifiskalskontoret, som Kommittéens flertal tillstyrkt. Kommittéens betänkande innehåller *först* (å sid. 52): »Till göromålen »på sistnämnda Kontor hörer, bland annat, granskning af de från Landt- »mätarne i länen årligen inkommande, till flera tusental uppgående dag- »böcker, arbetsförteckningar, årsberättelser samt förteckningar öfver koncept

»och publika renovationer af kartor och beskrifningar med tillhörande »arfvodesräkningar m. m., hvilken granskning dock ej kan af Kontorets »nuvarande personal fullständigt medhinnas» och icke skulle kunna det (sid. 53) »med mindre personalen på Fiskalskontoret mångdubblades», samt *sedan* (å sist nämnda sida) att »då göromålen i allmänhet å Fiskalskontoret icke »i nämnvärd mån komme att minskas genom justeringsväsendets skiljande »från Landtmäteristyrelsen, men icke heller blefve synnerligen ökade genom» af Kommittéen enhälligt föreslagen öfverflyttning till nämnda Kontor af diariiföring öfver ofvan nämnda tusentals handlingar, så »saknar Kommittéen anledning att föreslå annan förändring beträffande detta Kontors »personal, än att — i öfverensstämmelse med Kommittéens förut följda »grundsats, att nuvarande lägsta gradens tjänster böra indragas — Amanuensens å Landtmäterifiskalskontoret må utbytas mot ett extra biträde».

Jag instämmer hufvudsakligen i förestående premisser, men alldeles icke uti den på dem följande konklusionen och åberopar såsom motiv härför *dels* berörda premisser; *dels* följande yttrande å sidd. 59 och 60 i Kommittéens betänkande: »den indragning af amanuensbefattningen å Landtmäterifiskalskontoret, hvilken af Kommittéen i fråga satts, *kan icke ske*, utan att der»stades anställes ett extra biträde, hvars aflöning, med hänsigt till svårigheten att dertill erhålla lämplig person, icke kan beräknas lägre, än till »1,500 kronor»; *dels* det ovanliga förhållandet, att Rikets Ständer vid 1863 års Riksdag, utan föregående framställning af Kungl. Maj:t eller Landtmäteristyrelsen och emot hvad de ansett behöfligt, på grund af motion i Bondeståndet samt i afsigt att möjliggöra granskning å Landtmäterifiskalskontoret af landtmäteriarfvodesräkningar, anvisat lön på ordinarie stat till den i fråga varande amanuensstjänsten, hvilket ovanliga förhållande sedermera alltid blifvit noga beaktadt; *dels* att detta nyligen skett på det sätt, att, sedan nämnde tjänst år 1875 blifvit ledig och nuvarande Landtmäterifiskalen, under åberopande af sin mer än tioåriga erfarenhet om behofvet af samma tjänst, yttrat sin öfvertygelse vara, att den samma vore fortfarande alldeles nödvändig för verksamt handhavande af de inom Landtmäterifiskalskontoret förekommande göromål, samt Landtmäteristyrelsen hos Kungl. Maj:t i underdånighet anmält detta och hemställt, att, enär den med tjänsten förenade lön utgjorde allenast 1,200 kronor utan någon sportelinkomst samt följaktligen, derest den samma skulle tillsättas endast medelst förordnande tills vidare och således dess innehafvare icke vunne tryggad besittning af tjänsten, denna måhända icke kunde blifva besatt med någon, som både egde nödig skicklighet för tjänsten och deråt

kunde egna erforderlig tid, Kungl. Maj:t tacktes tillåta, att tjensten inåtte få återbesättas i vanlig ordning, så har Kungl. Maj:t meddelat sådan tillåtelse i nådigt bref af den 10 December 1875, hvarefter tjensten blifvit den 10 April 1876 med *ordinarie* innehafvare återbesatt; — *dels* att det utom tvifvel blefve skadligt för saken, om, i stället för en *sådan* innehafvare af amanuens-tjensten, de till denna tjenst hörande göromål skulle bestridas af *ett extra biträde*, emedan detta — som ej finge pensionsrätt, och, om det ej aflagt landtmäterieexamen, ej heller kunde vinna befordran inom Generallandtmäterikontoret — för den skull sannolikt icke skulle kunna för någon längre tid vid Landtmäterifiskalskontoret fästas, utan komme att tidtals, måhända ofta, af ett nytt extra biträde ersättas. På nu anförda skäl samt med hänsigt till de i fråga varande göromålsens beskaffenhet och mängd (se sidd. 11, 12, 14, 20 och 21 i Kommittéens betänkande) anser jag amanuens-tjensten vid Landtmäterifiskalskontoret böra såsom ordinarie tjenst bibehållas samt dess innehafvare berättigas till 2,000 kronor i lön och tjenstgöringspenningar äfvensom två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor.

7.

Årliga kostnaden för renskrifning inom Generallandtmäterikontoret har af Kommittéens flertal beräknats till 1,000 kronor; men jag anser detta vara 50 procent för litet, åtminstone om nämnda belopp skall användas till renskrifning af icke blott de expeditioner, som uppsättas af Landtmäteristyrelsens Chef och Sekreterare samt Aktuaren och Ingeniörerna, utan äfven de expeditioner, som uppsättas i Landtmäterifiskalskontoret, hvilka senare expeditioners renskrifning alltid, sedan Amanuens i nämnda Kontor tillkommit, blifvit, enligt föreskrift i nådigt bref af den 13 November 1863, af nämnde tjensteman besörjd.

och 2:o) **Liss Ol. Larsson.**

Sedan Komitén föreslagit justeringsväsendets skiljande från Landtmäteristyrelsen och dessutom styrelsens öfriga göromål numera äro högst betydligt inskränkta emot hvad de tillförene varit, har jag i olikhet med Komiténs öfriga ledamöter ansett, att chefens löneinkomster borde föreslås till enahanda belopp, som Komitén föreslog för såväl Riksarkivarien som Riksbibliotekarien, och som, hvad den senare beträffar, blifvit af senaste Riksdag fastställt, eller 6,400 kronor, deraf 4,400 kronor såsom lön och 2,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, samt rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänst. För öfrigt anser jag, att anslaget »till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad», som af Komitén föreslagits till 5,000 kronor, bör till 4,000 kronor nedsättas.

Komitén har för ett extra biträde i detta verk, der endast ett sådant ansetts behöfligt, och der således större utsigt till befordran förefinnes än i något annat verk, beräknat 1,500 kronor, under det Komitén förut i de flesta verk, för hvilka Komitén afgifvit förslag, ansett 1,200 kronor vara för samma ändamål tillräckligt, oaktadt kompetensvilkoren för anställning i flera af dem varit högre än de, som gälla för att kunna vinna anställning i Landtmäteristyrelsen. Mig synes således, som ifrågavarande belopp både kan och bör nedsättas till 1,200 kronor, eller samma belopp, som Kongl. Maj:t och senaste Riksdag, i enlighet med Komiténs förslag, ansett lämpligt för sådana extra biträden i såväl Fångvårdsstyrelsen som Marinförvaltningen och Medicinalstyrelsen.

För mera tillfälligt extra biträde har Komitén ansett 1,095 kronor 83 öre erforderlige, samt för renskrifningskostnad 1,000 kronor, eller tillhopa 2,095 kronor 83 öre. Såväl med afseende å behovet, som vid jämförelse med andra verk, om hvilka Komitén afgifvit förslag, synes mig dessa belopp böra nedsättas. För dessa tvänne ändamål — renskrifning och tillfälligt extra biträde — har Komitén t. ex. för Fångvårds-

styrelsen föreslagit endast 1,000 kronor, för Marinförvaltningen 1,562 kronor 50 öre, för Generaltullstyrelsen 1,325 kronor, deruti jemväl inberäknad kostnaden för vikariat under chefs eller byråchefernes embetsresor, för Riksarkivet och Riksbibliotheket, hvarterdera 475 kronor, för Medicinalstyrelsen till renskrifning 500 kronor o. s. v., hvilket allt, utom hvad Tullstyrelsen beträffar, blifvit af Kongl. Maj:t och senaste Riksdag pröfvadt och fastställt. Ifrågavarande anslag torde derföre utan olägenhet kunna för Landtmäteristyrelsen nedsättas till 1,395 kronor 83 öre.
